

Latvijas Investīciju un
attīstības aģentūra

**Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras
darbības stratēģija
2020.-2022.gadam**

Saturs

Godātie lasītāji!	3
Izmantoto saīsinājumu saraksts	4
Ievads	5
1. Vispārējā daļa	5
1.1. LIAA darbības pilnvarojums un tās kompetencē esošās funkcijas	5
1.2. LIAA misija, vīzija un vērtības	5
1.3. LIAA virsmērķis	6
1.4. LIAA īstenotie darbības virzieni	6
1.5. LIAA darbības prioritātes	10
1.6. Darbības spēju izvērtējums	18
2. LIAA īstenoto darbības virzienu apraksts	23
2.1. Investīciju piesaiste	23
2.1.1. Esošās situācijas raksturojums	23
2.1.1.1. Sasniedzamie rezultāti	26
2.2. Inovācijas veicināšana	29
2.2.1. Esošās situācijas raksturojums	29
2.2.1.1. Sasniedzamie rezultāti	32
2.3. Eksporta veicināšana	35
2.3.1. Esošās situācijas raksturojums	35
2.3.1.1. Sasniedzamie rezultāti	41
2.4. Tūrisma veicināšana	44
2.4.1. Esošās situācijas raksturojums	44
2.4.1.1. Sasniedzamie rezultāti	46

Godātie lasītāji!

Ikvienas valsts labklājības pamats ir ekonomiskajā ilgtspējā. Tā izriet no prasmēm un zināšanām, kuras ļauj veidot un attīstīt mūsdienīgus tehnoloģiski attīstītus un inovatīvus uzņēmumus, kas spēj pārdot savu preci vai pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras virsmērķis ir palīdzēt augt šādiem uzņēmumiem, sākot no labas un perspektīvas idejas līdz pat pasaules līmeņa atpazīstamai eksporta tirgos.

Darbs pie LIAA 2020.-2022. gada stratēģijas noritēja vīrusa Covid-19 izplatības dēļ izsludinātā ārkārtas stāvokļa laikā, kad pārmaiņas dažādās jomās notika ļoti strauji. Šajā laikā valsts pārvalde sadarbībā ar uzņēmējiem spējusi ātri un efektīvi realizēt dažādas iniciatīvas. Kā spilgtākos piemērus var minēt attālināto mācību platformu "Tava klase", E-Saeimas risinājumu, kurš nodrošināja iespēju Saeimai strādāt attālināti un lietotni "Apturi Covid", kuru izstrādājām kā vieni no pirmajiem pasaulē. Tas ļauj secināt, ka mūsu uzņēmēji ir globāli konkurētspējīgi un ir gatavi piedāvāt savus inovatīvos risinājumus pasaules tirgū. Periods pēc Covid-19 izraisītās krīzes nesīs daudz jaunu izaicinājumu, bet vienlaikus tā būs arī iespēja. No šīs situācijas iegūst tās valstis un uzņēmumi, kuri rīkosies ātri un izlēmīgi. Daudzi iepriekšējie ekonomiskās sadarbības modeļi šobrīd tiek pārskatīti. Eiropas un citu pasaules reģionu uzņēmumi saīsina savas piegādes ķēdes un meklē jaunus sadarbības partnerus, kas sniedz priekšrocības arī Latvijas uzņēmumiem.

LIAA uzdevums ir radīt priekšnosacījumus, lai eksportējošie uzņēmumi varētu strauji kāpināt savu apgrozījumu ārvalstu tirgos, bet eksports ir cieši saistīts ar investīciju piesaisti. Tās ir divas LIAA pamatdarbības jomas, no kurām atkarīga Latvijas tautsaimniecības izaugsme. Reizēm izskan jautājums, kādēļ tik īpašs atbalsts tiek nodrošināts tieši eksportējošiem uzņēmumiem? Atbilde ir pavisam vienkārša – caur eksportu mēs radām papildus vērtību Latvijas ekonomikā un nodrošinām augstāku labklājību iedzīvotājiem. Arī pamatojoties Latvijas Bankas veiktajos pētījumos¹ ir iespējams secināt, ka eksportējošie uzņēmumi var maksāt vidēji lielākas algas, nekā tie uzņēmumi, kas strādā iekšējā tirgū. Stiprinot eksportējošos uzņēmumus, mēs atbalstām arī valsts ekonomiku kopumā, jo katra darba vieta eksportā rada vismaz divas darba vietas apkalpojošā sfērā. Latvijai pārskatāmā nākotnē iekšējā tirgus patēriņš būtiski nepieaugs vai pat samazināsies, tādēļ ikvienam uzņēmumam, kurš vēlas augt un attīstīties, jau sākotnējā stadijā jādomā par savu preču vai pakalpojumu eksportu. Vēlamies iedrošināt esošos un topošos uzņēmējus jau idejas attīstības posmā izvirzīt augstus mērķus, jo tikai tā var sasniegt vairāk un, iespējams, arī Latvijā izaugs pirmais *vienradzis* jeb miljardu vērtais uzņēmums.

Šīs stratēģijas ieviešanas periodā LIAA notiek iekšējs pārmaiņu process, vēl lielāku uzsvāru liekot uz klientu vajadzībām, pieskaņojot aktuālās valsts atbalsta programmas faktiskajam pieprasījumam tautsaimniecībā. Ar katru klientu strādāsim individuāli, piemeklējot atbilstošākos atbalsta instrumentus uzņēmuma ekonomisko mērķu sasniegšanā. Esmu pārliecināts, ka ar jauno LIAA stratēģiju spēsim nodrošināt straujāku uzņēmumu attīstību un jau tuvākajos gados atgriezīsimies pie valsts ekonomiskās attīstības stratēģiskā mērķa, kurš paredz 5% iekšzemes kopprodukta pieaugumu gadā.

Ar cieņu,

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras direktors

Kaspars Rožkalns

---

¹ <https://www.makroekonomika.lv/sites/default/files/2018-12/petijums%20eksports%20un%20produktivit%C4%82%20globalaj%C4%82%20vertibu%20kedes.pdf>

Izmantoto saīsinājumu saraksts

AAE	Apvienotie Arābu Emirāti
ĀTI	Ārējās tiešās investīcijas
ĀTVD	Ārējās tirdzniecības veicināšanas departaments
ASV	Amerikas Savienotās valstis
CERN	Eiropas kodolpētījumu organizācija
CSP	Centrālās statistikas pārvalde
EEN	Eiropas biznesa atbalsta tīkls
EIIS	Eksporta un investīciju informācijas sistēma
EK	Eiropas Komisija
EKA	Eiropas Kosmosa aģentūra
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
FICIL	Ārvalstu investoru padome Latvijā
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
LIAA	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LZP	Latvijas Zinātnes padome
MICE	Darījumu un pasākumu tūrisms (saīsinājums no angļu val. - Meetings, Incentives, Conferences & Exhibitions)
MK	Ministru kabinets
NATO	Ziemeļatlantijas līguma organizācija
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PPO	Publiskās pētniecības organizācijas
P&A	Pētniecība un attīstība
P&I	Pētniecība un inovācija
RIS3	Viedas specializācijas stratēģija
RTU	Rīgas Tehniskā universitāte

Ievads

LIAA darbības stratēģija 2020.-2022. gadam (turpmāk – Stratēģija) ir īstermiņa politikas plānošanas dokuments MK 2012. gada 11. decembra noteikumos Nr. 857 “Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras nolikums” noteikto funkciju un uzdevumu īstenošanai.

Stratēģija izstrādāta ievērojot Likumu par budžetu un finanšu vadību un balstoties uz MK 2015.gada 28.aprīļa instrukcijas Nr.3 „Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju, un novērtē tās ieviešanu” metodoloģiskiem norādījumiem, kā arī uz Ekonomikas ministrijas darbības stratēģiju 2020.-2022. gadam.

Stratēģija nosaka LIAA stratēģiskās attīstības prioritātes, darbības virzienus, mērķus, uzdevumus un galvenos sasniedzamos rezultātus rādītājus īstenojamo darbības virzienu ietvaros.

1. Vispārējā daļa

Stratēģijas ieviešanai LIAA izstrādā ikgadējo darba plānu, kas satur informāciju par konkrētiem pasākumiem, specifiskiem un detalizētiem uzdevumiem, kas vērsti uz stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu, kā arī norāda informāciju par to īstenošanai noteiktām atbildīgajām struktūrvienībām un darbiniekiem.

1.1. LIAA darbības pilnvarojums un tās kompetencē esošās funkcijas

Saskaņā ar MK 2003. gada 24. decembra rīkojumu Nr. 814 (prot. Nr.65, 29.§) tika reorganizēta bezpeļņas organizācija valsts akciju sabiedrība “Latvijas Attīstības aģentūra” un izveidota valsts aģentūra “Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra”, kas darbu sāka 2004.gada 1. februārī.

Saskaņā ar 2012. gada 11. decembra noteikumos Nr. 857 “Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras nolikums” noteikto LIAA veic šādas funkcijas:

- īsteno pasākumus Latvijas uzņēmumu eksportspējas paaugstināšanai un ārējās tirdzniecības veicināšanai;
- iesaista Latvijas ekonomikā ārvalstu investīcijas;
- veicina uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstību, inovācijas un tehnoloģiju pārnesi;
- sekmē inovatīvu uzņēmējdarbību, tai skaitā sekmējot sadarbību starp pētniecības un uzņēmējdarbības sektoriem;
- īsteno pasākumus saskaņā ar valsts atbalsta programmām;
- nodrošina ES fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu līdzfinansēto aktivitāšu administrēšanu;
- īsteno Tūrisma likumā noteiktās funkcijas.

1.2. LIAA misija, vīzija un vērtības

LIAA misija:	Sniegt augstvērtīgus, klientu patiesajām vajadzībām atbilstošus pakalpojumus, sekmējot zinātņu ietilpīgas un inovatīvas uzņēmējdarbības attīstību Latvijā, palielinot Latvijas starptautisko konkurētspēju eksporta tirgos un veicinot ārvalstu investīciju apjoma pieaugumu.

LIAA vīzija:	Kļūt par labāko uzņēmēju servisa institūciju Ziemeļeiropā, piedāvājot uzņēmējiem ātrus, radošus pasaules līmeņa atbalsta risinājumus.

LIAA vērtības:

Profesionalitāte	Kompetenti darbinieki, kas pārzina uzticēto darbības jomu un sniedz klientam piemērotāko pakalpojumu.
Iniciatīva	Darbinieki, kas uzņemas iniciatīvu un nebaidās no izlēmīgas rīcības.
Atbildība	Darbinieki, kuri izpilda solīto, uzņemas atbildību par savu darbu un sniegto pakalpojumu un apzinās savas rīcības sekas.
Taisnīgums un godprātība	Darbinieki, kas nodrošina vienlīdzīgu, taisnīgu un godīgu attieksmi pret katru klientu, kas ir rūpīgi un kuru rīcība un lēmumi ir pamatoti un balstīti objektīvos faktos un atbilst normatīvajiem aktiem.
Cieņa	Darbinieki, kas ar cieņu izturas pret kolēģiem un jebkuru klientu.
Pieejamība	Klientam tiek nodrošināta iespēja izvēlēties ērtāko pakalpojumu pieprasīšanas un saņemšanas veidu. Klientam pakalpojuma sniegšana tiek nodrošināta valsts valodā un iespēju robežās, ja pakalpojuma raksturs to pieļauj, arī citā valodā.
Informācijas aizsardzība	Informācija, tostarp klientu personas dati, tiek izmantota tikai paredzētajam mērķim un tiek aizsargāta atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
Kvalitāte	Pakalpojumi tiek sniegti, ievērojot labas pārvaldības principu. Darbinieki tiecas uz izcilu klientu apkalpošanu, lai ikkatrs klients būtu apmierināts ar saņemto pakalpojumu.

1.3. LIAA virsmērķis

Virsmērķis	Palīdzēt augt mūsdienīgiem tehnoloģiski attīstītiem un inovatīviem uzņēmumiem, sākot no labas perspektīvas idejas līdz pat pasaules līmeņa atpazīstamībai eksporta tirgos.

1.4. LIAA īstenotie darbības virzieni

Lai īstenotu misiju, LIAA Stratēģijas periodā izvirzījusi divas galvenās darbības jomas, kas ir savstarpēji saistītas, viena otru papildinošas un balstītas uz EM 2020. – 2022. gada darbības stratēģijā 2020.–2022.gadam LIAA noteiktajiem uzdevumiem², kā arī uz Stratēģiju Latvijai Covid-19 krīzes radīto seku mazināšanai³:

² https://www.em.gov.lv/lv/Ministrija/par_ministriju/

³ <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40487682&mode=mk&date=2020-05-26>

1.attēls. LIAA īstenotās darbības jomas Stratēģijas periodā

Eksports, spēja konkurēt iekšējos un ārējos produktu tirgos tiek uzskatīta par ilgtspējīgu valsts ekonomiskās attīstības modeļa dzinējspēku. Pētījumi, tostarp Starptautiskās norēķinu bankas publicētais pētījums “Starptautiskā tirdzniecība un investīcijas – valsts atbalsta ekonomiskais pamatojums” (*“International Trade and Investment - the Economic Rationale for Government Support”*)⁴ apliecina valsts būtisko lomu labvēlīgu apstākļu radīšanā eksporta veicināšanai. Pētījumā pamatots, ka valsts atbalsta sniegšana uzņēmējiem eksporta veicināšanai ļauj uzņēmumiem sasniegt tādu inovāciju un produktivitātes līmeni, kāds citkārt nav sasniedzams. Uzņēmumi, kas saņem atbalstu eksporta veicināšanai, vairāk resursu velta pētniecībai un attīstībai, kā rezultātā veiksmīgi rada jaunus un uzlabotus produktus un ievieš jaunus uzņēmējdarbības veidus, kas ļauj gūt lielāku peļņu, maksāt darbiniekiem lielāku atalgojumu (tādējādi nodrošināt ilgtspējīgu nodarbinātību), kā arī piesaista ārvalstu investīcijas.

Ārējās tiešās investīcijas, savukārt, būtiski ietekmē uzņēmuma konkurētspēju un produktivitāti, jo bieži vien nes sev līdzi zināšanas ražošanas un vadības prasmju jomās, rada iespēju izmantot jaunas tehnoloģijas un priekšnosacījumus tehnoloģiju pārnesei, veicina integrēšanos starptautiskajā tirdzniecībā un uzņēmumu iesaistīšanos ražošanas noietu ķēdēs, kas paaugstina uzņēmuma eksportspēju.

Viens no būtiskākajiem faktoriem, kas veicina ieguldījumus uzņēmumu tālākā izaugsmē, ir cilvēki – to zināšanas un spējas, kas rada jaunus un inovatīvus risinājumus globālajiem tirgiem gan uzņēmumu līmenī, ko raksturo uzņēmumam piederošais intelektuālais īpašums, zināšanas, pieeja jaunām tehnoloģijām, gan publiskā sektora iniciatīvu ietvaros, kas veido uzņēmējdarbības vidē balstītu līdzsvaru, uzsverot valsts atbalsta un ieguldījumu lielo nozīmi zinātnes un inovāciju attīstībā. LIAA Stratēģijas periodā lielu uzmanību pievēršis un strādās ar jau Latvijā esošajiem augstas pievienotās vērtības ārvalstu un vietējā kapitāla uzņēmumiem, lai stiprinātu to darbību. Tautsaimniecības interesēs investīciju piesaistē aktuāls darbs būs arī jaunu ārvalstu uzņēmumu kontekstā, tādējādi radot jaunas, labi atalgotas darba vietas un stiprinot ekonomiku, kā arī nodrošinot zināšanu un kultūras pārnesei stiprinot Latvijas tautsaimniecību un sabiedrību

⁴https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/32106/11-805-international-trade-investment-rationale-for-support.pdf

kopumā. Būtiski, ka inovācijas un tehnoloģiju attīstība Stratēģijas darbības laikā ieņems prioritāru lomu visu uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumu kontekstā – gan publiskā, gan privātā vidē.

LIAA sniegs atbalstu uzņēmējiem, lai tie sekmīgāk spētu nostiprināties jau esošajos tirgos, atrastu jaunus sadarbības partnerus ārvalstīs un apgūtu jaunus, Latvijas komersantiem maz zināmus tirgus vai to nišas, vienlaikus virzot tirgū preces ar augstāku pievienoto vērtību, piemēram, augsto tehnoloģiju produktus un pievienotās vērtības ietilpīgus pakalpojumus, sekmējot eksporta struktūras atbilstošās izmaiņas.

LIAA turpinās apgūt jaunus un augošus tirgus, identificējot prioritārus mērķa tirgus Latvijas produktiem un pakalpojumiem, īpaši viedās specializācijas jomu ietvaros. Šī uzdevuma sasniegšanā LIAA intensificēs sadarbību ar Latvijas diasporu, kā arī vēl vairāk koordinēs sadarbību ar Latvijas vēstniecībām attiecīgajos tirgos.

Lai nodrošinātu fokusētu atbalstu eksporta mērķa tirgos, LIAA apzinās uzņēmumu atbalsta vajadzības un virzīs priekšlikumus eksporta atbalsta pakalpojumiem un izmaiņām eksporta atbalsta finansēšanas kārtībā.

Saglabājot fokusu uz uzņēmumiem ar augstu eksporta potenciālu, LIAA turpinās nodrošināt Latvijas uzņēmumiem vispusīgu eksporta atbalstu gan sniedzot finansējumu, piemēram, grantus, Latvijas uzņēmumu mērķtiecīgām eksporta mārketinga aktivitātēm, gan plašu un pilna spektra eksporta izaugsmi veicinošu LIAA pakalpojumu klāstu. Pakalpojumi ietvers eksportprasmju apmācību programmas eksporta uzsācējiem, informācijas sniegšanu par ārvalstu tirgiem, tirgus izpēti un konsultācijas biznesa partneru atlasei un uzrunāšanai esošiem eksportētājiem. LIAA organizēs nacionālos standus, tirdzniecības misijas un kontaktbiržas nozaru mērķa tirgos, sniedzot informāciju iepircējiem, potenciālajiem sadarbības partneriem un investoriem par Latvijas valsts tēla vērtībām, konkurētspējas priekšrocībām, prioritārajām ekosistēmām un to piedāvājumu.

Iepircēji un potenciālie sadarbības partneri tiks vesti vizītēs uz Latviju pie atbilstoša profila Latvijas uzņēmumiem, tiks organizēti biznesa forumi Latvijā un ārvalstīs, dibinot un attīstot tiešus kontaktus starp Latvijas uzņēmumiem un ārvalstu partneriem.

Atsevišķi jāizceļ, ka stratēģijas rakstīšanas laikā pasauli, tai skaitā, arī Eiropu un Latviju, ir satricinājusi Covid-19 pandēmijas radītā krīze, taču neraugoties uz to, jau 2020.gadā LIAA spēja piemērot iepriekš minēto eksporta, kā arī investīciju un citu pakalpojumu sniegšanu digitālā vidē gan organizējot plašāka mēroga pasākumus, piemēram, tirdzniecības misijas, izstādes, kontaktbiržas tiešsaistē, gan arī nodrošinot individuālu klientu vizīti un konsultācijas ne tikai klātienē, bet arī hibrīdā formātā vai pilnībā tiešsaistē. Par šo pār-organizācijas uzdevumu veiksmīgu izpildi liecina arī LIAA sasniegtie rādītāji, kur, piemēram, investīciju piesaistē 2020.gadā uzrādīts labākais ārvalstu tiešo investīciju piesaistes rezultāts pēdējo septiņu gadu laikā.

Akcentējams, ka eksporta tirgū būtiski virzīt ne tikai preces, bet arī pakalpojumus ar iespējami augstu pievienoto vērtību. Piemēram, ne tikai informāciju un komunikācijas tehnoloģijas vai biznesa pakalpojumi, bet par augstu pievienoto vērtību uzskatāms arī izglītības un medicīnas pakalpojumu eksports. Ņemot vērā, ka viens no uzdevumiem ir **veicināt un īstenot tūrisma attīstības valsts politiku**, arī Latvijas tūrisma attīstībā plānots fokusēties uz tūrisma produktiem ar augstu pievienoto vērtību, proti, radīt jaunus un pilnveidot esošos tūrisma produktus tā, lai tūristi pavadītu Latvijā vairāk laika un palielinātu tūrisma pakalpojumu nodrošināšanā iesaistīto uzņēmumu apgrozījumu un peļņu. Nozīmīga ir Latvijas kā darījumu un pasākumu tūrisma galamērķa attīstība, jo tā

ne tikai risinātu tūrisma sezonālītātes jautājumu, bet tai var būt arī pozitīva ietekme uz investīciju piesaistes un inovāciju jomu.

Nemot vērā, ka Latvijas eksporta turpmākās attīstības iespējas lielā mērā noteiks Latvijas ražotāju konkurētspēja, kam pamatā jābalstās uz tehnoloģiskiem faktoriem, produktivitātes kāpināšanu, ražošanas efektivitātes uzlabošanu un inovācijām, mazākā mērā uz lētu darbaspēku un zemām resursu cenām, ļoti būtiski ir **piesaistīt ārvalstu investīcijas**. Nozarēs, kas vērstas uz ārējo pieprasījumu (un it īpaši nozarēs, kas tiek definētas kā vidēji augstas un augstas tehnoloģiju nozares), LIAA darbība vērsta gan uz jaunu potenciālo investoru apkalpošanu, gan uz esošo investoru Latvijā pēc-apkalpošanu.

Lai nodrošinātu uz **inovācijām** un uzlabojumiem ražošanas produktivitātē balstītu konkurētspēju, veicinās privātā sektora ieguldījumu palielināšanu pētniecībā un attīstībā, kā arī uzņēmēju sadarbību ar zinātniskajām institūcijām un inovatīvu ideju autoriem jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādē un komercializēšanā, kas var rezultēties jaunu tehnoloģiju ietilpīgu uzņēmumu dibināšanā. Šeit būtiska loma ir arī izstrādāt dažāda veida ilgtspējīgiem finanšu instrumentiem un to veiksmīga piemērošana Latvijas tautsaimniecībā un atbalstā komersantiem, kā piemēram, **Norvēģijas finanšu instruments** un citi.

Būtiska loma jauno uzņēmumu veidošanā ir LIAA īstenotajai Biznesa inkubatoru programmai, kas piedāvā **inkubācijas atbalstu**. Inkubācijas programmas laikā uzņēmējiem būs iespēja attīstīt savus produktus/pakalpojumus, kā arī palielināt savus resursus un zināšanas, lai kļūtu par globāli konkurētspējīgu un eksportējošu uzņēmumu.

Latvijas ekonomiskās izaugsmes veicināšanas nolūkā ir būtiski stiprināt sadarbību starp dažādās nozarēs strādājošiem latviešu izcelsmes profesionāļiem visā pasaulē. LIAA veic pasākumus un aktivitātes, dibinātu un veidot ciešāku **sadarbību ar diasporu dažādās pasaules valstīs** un veicināt zināšanu un finanšu kapitāla piesaisti Latvijai. Diaspora arī sniedz atbalstu Latvijas uzņēmumiem jaunu eksporta tirgu apgūšanā vai esošo tirgu paplašināšanā.

Gan jaunradītu, gan jau esošu uzņēmumu atbalstam un to eksportspējas veicināšanai, LIAA Stratēģijas periodā turpinās nodrošināt veiksmīgu **ES fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu līdzfinansēto aktivitāšu ieviešanu**.

Lai, izmantojot vienotu, koordinētu un ilgtspējīgu valsts tēlu, atbalstītu esošos un potenciālos Latvijas eksportspējīgos uzņēmumus un pozicionētu Latviju kā investīcijām, darījumiem un atpūtai pievilcīgu vidi, LIAA koordinēs valsts tēla izstrādi. Vienotais valsts tēls tiks realizēts jaunās politikas iniciatīvas ietvaros, nodrošinot valsts tēla ieviešanu, īstenojot stratēģiju Covid-19 krīzes radīto seku mazināšanai Latvijā, lai nodrošinātu proaktīvu ārvalstu investīciju piesaisti Viedās specializācijas jomās un kāpinātu Latvijas uzņēmēju eksportspēju.

1.5. LIAA darbības prioritātes

LIAA izvirzīto darbības virzienu īstenošanā ir izvirzījusi trīs būtiskākās prioritātes:

- **nodrošināt Latvijas uzņēmumu eksporta pieaugumu, balstot to konkurētspējas priekšrocības uz tehnoloģiskiem faktoriem, inovatīviem uzlabojumiem, digitalizāciju un individuālu apkalpošanas pieeju;**
- **piesaistīt augstas pievienotās vērtības investīcijas, tai skaitā, veicinot inovāciju un uzlabojot uzņēmējdarbības vides monitoringu;**
- **nodrošināt vienota valsts tēla koordinēšanu.**

1.5.1. Nodrošināt Latvijas uzņēmumu eksporta pieaugumu, balstot to konkurētspējas priekšrocības uz tehnoloģiskiem faktoriem, inovatīviem uzlabojumiem, digitalizāciju un individuālu apkalpošanas pieeju

Nemot vērā, ka Latvijas ekonomikas izaugsme balstās uz Latvijas uzņēmumu izaugsmi un konkurētspēju, **LIAA klients ir esošs vai potenciāls Latvijas uzņēmums.** Līdz ar to LIAA vadmotīvs **ir sniegt atbalstu un izmērāmus pakalpojumus uzņēmumam visos tā attīstības posmos.**

LIAA klientu loks nav viendabīgs – uzņēmumi ir dažāda lieluma, atrodas dažādos attīstības posmos, ražo preces vai pakalpojumus ar atšķirīgu pievienotās vērtības proporciju, tomēr visi strādā vienā uzņēmējdarbības vidē – veido vienotas ekosistēmas, ir savstarpēji tieši vai netieši partneri un pārvar savstarpēji saistītus šķēršļus.

Tā kā būtiska ir tieši inovatīvas un zinātņu ietilpīgas uzņēmējdarbības veicināšana, par LIAA klientiem uzskatāmi arī zinātnes un pētniecības jomas pārstāvji. **Veicinot sadarbību starp zinātnisko un uzņēmējdarbības sektoru** un īstenojot tehnoloģiju un zināšanu pārneses procesu, iespējams panākt, ka dažādu jomu zinātnisko pētījumu rezultāti tiek īstenoti kādā praktiski, komerciāli pielietojamā veidā, kas potenciāli varētu kļūt par globāli konkurētspējīgu produktu.

Atbalsta instrumenti klientam dažādos dzīves cikla posmos

LIAA uzņēmuma attīstībā izdala trīs galvenos posmus, un katrā no tiem klienta vajadzības un vēlmes ir atšķirīgas, līdz ar to tiek arī piedāvāti atšķirīgi atbalsta veidi.

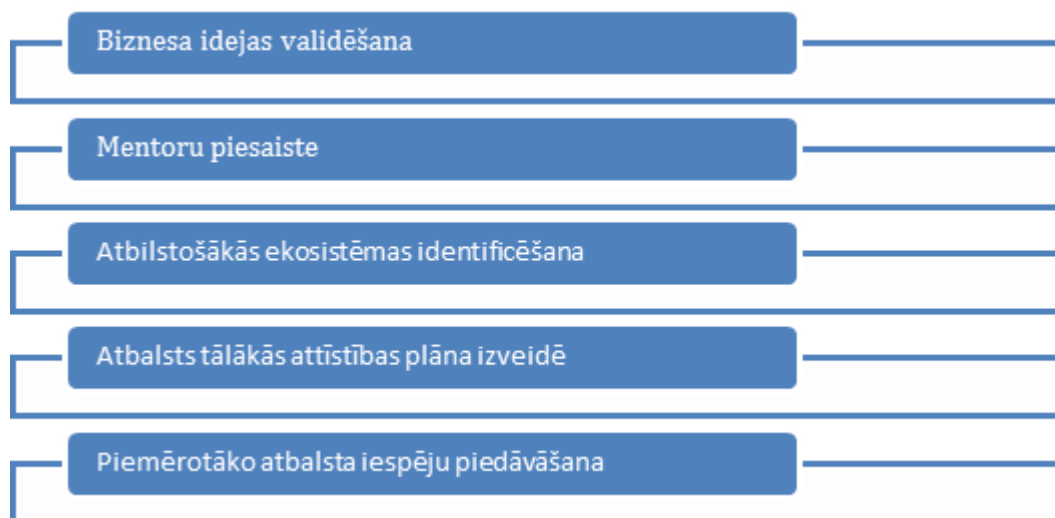
2.attēls. Uzņēmuma dzīves cikla stadijas

Atbalsta sniegšana klientam IDEJAS stadijā

Idejas stadijā klienta definīcijai atbilst biznesa ideju autori (privātpersonas, kam vēl nav sava uzņēmuma, tajā skaitā projektu komandas un ideju autori no ārvalstīm) un mācību uzņēmumi.

3.attēls. LIAA piedāvātie galvenie atbalsta instrumenti uzņēmumiem biznesa idejas stadijā

LIAA īstenotās **Biznesa inkubatoru programmas** ietvaros potenciālajiem uzņēmējiem tiek piedāvāta **pirmsinkubācijas programma PINK**. PINK programma ir piemērota biznesa ideju autoriem, kuriem vēl nav sava uzņēmuma, kā arī jaunajiem uzņēmējiem pašā uzņēmējdarbības sākumā, kad produkts vēl nav pieejams plašam klientu lokam. PINK var būt noderīga arī esošam un veiksmīgam uzņēmumam, kas gribētu pārbaudīt jaunu biznesa ideju.

Pievienojoties PINK programmai, biznesa idejas autors kļūst par Latvijā lielākās jauno uzņēmēju kopienas dalībnieku. Viņš saņem atbalstu biznesa idejas attīstībai un biznesa modeļa pārbaudei, kā arī iespēju strādāt inkubatora koprades telpā. Dalībniekam tiek dota iespēja apmeklēt dažādus pasākumus, seminārus un individuālas konsultācijas par tematiem, kas saistīti ar uzņēmējdarbību. Minētais atbalsts palīdz topošajam uzņēmējam pielāgot savu produktu vai pakalpojumu tirgus pieprasījumam, apstiprināt biznesa modeļa dzīvotspēju un aprēķināt nepieciešamos finanšu resursus un darbinieku skaitu, kā arī saprast, kur šos resursus var iegūt.

LIAA topošo uzņēmēju atbalstam organizē arī **Latvijas inovatīvo biznesa ideju konkursu "Ideju kauss"**, kas biznesa ideju autoriem dod iespēju iziet profesionālas apmācības pieredzējušu uzņēmēju vadībā, gūt vērtīgus kontaktus sava biznesa tālākai attīstībai, kā arī sacensties par naudas balvām, lai iegūtu pirmo kapitālu idejas realizācijai.

Papildus Latvijas jauno uzņēmumu vai biznesa ideju autoru atbalstam, LIAA sniedz konsultatīvu atbalstu arī ārvalstu jaunuzņēmumiem īslaicīgo uzturēšanās atļauju jeb t.s. **"jaunuzņēmumu vīzu"** saņemšanā, tādējādi motivējot ārvalstu jaunuzņēmumu dibinātājus un viņu komandas pārcelties uz Latviju.

LIAA ne tikai sniedz atbalstu jaunajiem uzņēmējiem, bet motivē sabiedrību uzsākt inovatīvu uzņēmējdarbību – sadarbībā ar biedrību *Junior Achievement Latvia* tiek atbalstīta **skolēnu mācību uzņēmumu veidošana** un skolēnu zināšanu padziļināšana uzņēmējdarbības jomā.

Atbalsta sniegšana klientam ATTĪSTĪBAS stadijā

Attīstības stadijā LIAA klienta definīcijai atbilst uzņēmumi, kas strādā pie jaunu produktu vai tehnoloģiju izstrādes (tajā skaitā jaunuzņēmumi), uzņēmumi ar augstu attīstības potenciālu, uzņēmumi ar transformācijas nepieciešamību, uzņēmumi ar eksportspējas potenciālu, kā arī uzņēmumi, kas identificēti kā potenciāla izveidotās ekosistēmas daļa. Šajā attīstības posmā LIAA galvenais uzdevums ir atbalstīt uzņēmumu tālākas attīstības plāna izveidē ar mērķi palielināt tehnoloģiju intensitāti uzņēmumā un veicināt eksporta potenciālu tautsaimniecībā – gan atbalstot esošos, gan piesaistot jaunus ārvalstu tehnoloģiju un zināšanu ietilpīgus uzņēmumus.

4.attēls. LIAA piedāvātie galvenie atbalsta instrumenti uzņēmumiem attīstības stadijā

Jaunajiem uzņēmumiem LIAA īstenotā Biznesa inkubatoru programma piedāvā **inkubācijas atbalstu** – programmas dalībnieki saņem dažādu veidu konsultācijas, iespēju apmeklēt seminārus, piekļuvi koprades telpām, kā arī finansiālu atbalstu. Inkubācijas programmas laikā uzņēmēji attīsta savus produktus/pakalpojumus, kā arī palielina savus resursus un zināšanas, lai kļūtu par globāli konkurētspējīgu un eksportējošu uzņēmumu. Inkubators šī procesa gaitā palīdz noteikt uzņēmuma prioritātes un rast risinājumus problēmsituācijām.

Ar LIAA administrētās **vaučeru programmas** palīdzību uzņēmumi var saņemt atbalstu jaunu produktu vai tehnoloģiju attīstībai (tehniski ekonomiskā priekšizpētes veikšanai, rūpnieciskajiem pētījumiem un eksperimentālai izstrādei, rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai, rūpnieciskā dizaina izstrādei, testēšanas un sertificēšanas pakalpojumiem un citām aktivitātēm).

Būtisks ir LIAA sniegtais **atbalsts jaunuzņēmumiem**. Tiem tiek piedāvāts atbalsts 45% apmērā augsti kvalificētu darbinieku piesaistei (pētniecisku aktivitāšu veikšanai vai jaunu uzlabotu produktu vai tehnoloģiju izstrādei), pieejama atbalsta programma fiksētā maksājuma veikšanai, kā arī iedzīvotāju ienākuma nodokļa atlaide. Tiek sniegts finansiāls atbalsts arī jaunuzņēmumu dalībai izstādēs un konferencēs un to tiešajām vizītēm pie potenciālā investora vai sadarbības partnera ārvalstīs. Ne mazāk svarīgs ir konsultatīvais

atbalsts un uzņēmuma iekļaušana jau esošajā ekosistēmā, tādējādi ļaujot uzņēmumam radīt jaunas attīstības iespējas arī ārpus LIAA kompetences.

Arī šajā attīstības posmā esošajiem uzņēmumiem tiek piedāvātas **apmācības un semināri**. Šobrīd īpaši akcentējama LIAA sadarbībā ar RTU Rīgas Biznesa skolu organizētā *Mini-MBA* apmācību programma, kas paredzēta uzņēmumu esošajiem un potenciālajiem vadošajiem darbiniekiem un kas saturā līdzvērtīga biznesa administrācijas maģistra studiju programmām. Neatkarīgi no pakalpojuma sniedzēja, LIAA mērķis ir kāpināt Latvijas uzņēmējdarbības vadītāju izglītības un zināšanu līmeni, sadarbībā ar starptautiskiem partneriem, lai veicinātu tautsaimniecības straujāku izaugsmi.

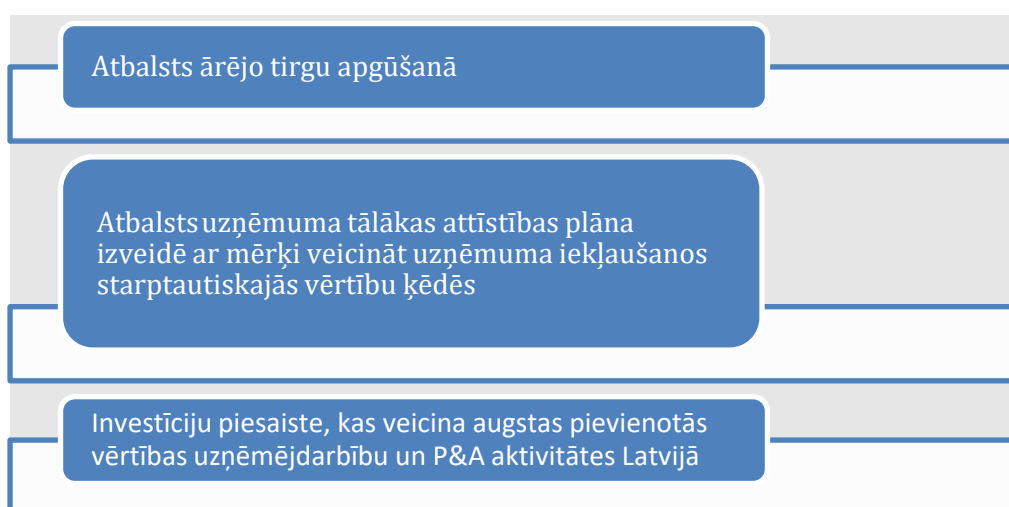
Tāpat LIAA kopā ar sadarbības partneriem, lielākajām Latvijas universitātēm, plāno veidot **Tehnoloģiju biznesa centru**, kas sniegs atbalstu esošiem un topošajiem uzņēmējiem, nodrošinot dalībnieku zināšanu kapacitātes izaugsmi, produktu attīstību un aprobāciju, kā arī saiti ar esošajām Latvijas (I) pētniecības un attīstības; (II) investīciju un (III) uzņēmējdarbības ekosistēmām.

Būtisku atbalstu attīstības stadijas uzņēmumiem LIAA plāno sniegt ar dažāda veida finansiāliem instrumentiem tehnoloģiju un vispārēja inovācijas kapacitātes līmeņa celšanai, kur pārskata periodā tas tiks nodrošināts ar **Norvēģijas finanšu instrumenta** palīdzību. Kas būtiski, starp LIAA prioritātēm šajā segmentā uzskatāma ne tikai tehnoloģiski ietilpīgu un ilgtspējīgu risinājumu atbalstīšana, bet arī fokuss uz labklājību veicinošu un sabiedrībā iekļaujošu risinājumu attīstību.

Atbalsta sniegšana klientam IZAUGSMES stadijā

Izaugsmes stadijā LIAA definētie klienti ir uzņēmumi, kas meklē sadarbības partnerus ārvalstīs, uzņēmumi, kas vēlas eksportēt, uzņēmumi, kas vēlas paplašināt savu darbību – kopumā eksporta spējīgi uzņēmumi, kas piedāvā preces vai pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību, kā arī uzņēmumi, kuri strādā tradicionālajās nozarēs, sniedzot lielāko ieguldījumu IKP.

5.attēls. LIAA piedāvātie galvenie atbalsta instrumenti uzņēmumiem izaugsmes stadijā

LIAA ietvaros uzņēmējam ir iespēja saņemt informāciju un konsultācijas par ārvalstu tirgiem, tajā skaita tirgus izpēti, kā arī lūgt iespējamo sadarbības partneru kontaktu atlasīti ārvalstīs un atbalstu to uzrunāšanā un kontaktu uzturēšanā.

2020.gada sākumā **LIAA ir 18 ārējās ekonomiskās pārstāvniecības 16 valstīs** – perspektīvākajos Latvijas preču un pakalpojumu noieta tirgos (ASV, Dānijā, Lielbritānijā, Francijā, Japānā, Zviedrijā, Vācijā, Nīderlandē, Somijā, Norvēģijā, Ķīnā, , Itālijā, AAE, Baltkrievijā, , Krievijā, Dienvidkorejā un Ukrainā). 2021.gadā plānots atvērt pārstāvniecības Briselē, Austrijā, Kanādā, kā arī otru pārstāvniecību ASV. Tās ir valstis, kuras uzņēmēju organizācijas un uzņēmēji ir definējuši kā šobrīd aktuālākās savu ekonomisko mērķu sasniegšanā. Samazinoties pieejamajam finansējumam nākamajā plānošanas periodā, pārstāvniecību skaits var tikt pārskatīts atbilstoši pieejamajam finansējumam un prioritārajiem tirgiem, ja netiek atrasts finansējums no valsts budžeta līdzekļiem.

LIAA pārstāvniecību loma un funkcijas ir būtiski palielinājušās, strādājot ne tikai eksporta veicināšanā un investīciju piesaistē, bet arī piesaistot stratēģiskos partnerus inovācijās, popularizējot Latvijas jaunuzņēmumus, palīdzot tiem piesaistīt investīcijas, kā arī veicināt sadarbību starp zinātniskajām institūcijām. Pārstāvniecības turpinās strādāt arī ar tūrisma nozari, fokusējoties uz nišas sektoriem atbilstoši Tūrisma attīstības stratēģijai. LIAA pārstāvniecībām būs būtiska loma Latvijas valsts tēla popularizēšanā.

Sadarbībā ar LIAA ārvalstu pārstāvjiem eksporta veicināšanā tiek organizēta uzņēmumu dalība nacionālajos standos starptautiskajās izstādēs, tirdzniecības misijās un valsts amatpersonu vizītēs ārvalstīs. Dēļ Covid-19 pandēmijas ierobežojumiem pasākumi lielākoties tiek organizēti hibrīdformātā vai tiešsaistēs. Izņēmums ir pasākumi AAE un arī Ķīnā. Tiek sniegts atbalsts arī individuālu vizīšu gatavošanā, tai skaitā tiešsaistes formā, pie potenciālajiem sadarbības partneriem, kā arī organizētas iepircēju vizītes uz Latviju, produktu prezentācijas un degustācijā ārvalstu tirdzniecības ķēdēs un plašas un visaptverošas Latvijas tūrisma, kultūras, mākslas un Latvijas tradīciju mārketinga kampaņas - Latvijas dienas. Minētie pasākumi tiks organizēti tiklīdz tiks atcelti dažādie epidemioloģiskie ierobežojumi.

Lai ārvalstu iepircējus ieinteresētu apmeklēt Latviju un iepazīstinātu ar uzņēmumu iespējami plašu piedāvājuma klāstu, LIAA organizē iepircēju forumus Latvijā, kuru ietvaros tiek sniegtas nozaru prezentācijas, notiek ārvalstu un Latvijas nozaru ekspertu diskusijas par nozaru attīstības tendencēm un izaicinājumiem, tiek organizētas divpusējās tikšanās un Latvijas uzņēmumu apmeklējumi klātienē. Kas būtiski, gan šie, gan citi pakalpojumi tiek nodrošināti arī digitālā vidē, tādējādi nodrošinot vēl plašākas iespējas LIAA darbā ar potenciālajiem sadarbības partneriem.

LIAA administrē un piedāvā uzņēmumiem ES struktūrfondu grantu atbalstu plašam eksporta mārketinga aktivitāšu klāstam - dalībai starptautiskajās izstādēs, tai skaitā digitālajās izstādēs, konferencēs un forumos ārvalstīs, starptautiskajās digitālajās nozaru platformās. Tādējādi tiek celta uzņēmumu konkurētspēja ārvalstu tirgos. Grantu atbalsts tiek piešķirts arī uzņēmumu digitālajam mārketingam, publicitātei medijos, produktu pielāgošanai ārvalstu tirgiem un telemārketinga izdevumu segšanai. Uzņēmumi turpina izmantot arī ES struktūrfondu atbalstu ražotņu un produktu atbilstības novērtēšanai.

LIAA piedāvā arī **Eiropas Biznesa atbalsta tīkla** piedāvātos pakalpojumus – palīdzību starptautisko partneru meklēšanā, tirgus informācijas sagatavošanu, konsultācijas par likumdošanu un uzņēmējdarbības aspektiem, konsultācijas par pieeju finansējumam (*Horizon 2020, Erasmus, Creative Europe, Interreg, u.c.*) un cita veida konsultācijas. Eiropas biznesa atbalsta tīkla projekts veiksmīgi papildina LIAA sniegtos pakalpojumus

– tiek nodrošinātas konsultācijas uzņēmumiem bez nozaru ierobežojuma, tiek nodrošināta pieeja informācijai 65 pasaules valstīs un specifiskiem EK izstrādātajiem resursiem.

Būtisku atbalstu mazajiem un vidējiem uzņēmējiem, kas darbojas apstrādes rūpniecībā, LIAA plāno sniegt, apsaimniekojot Norvēģijas finanšu instrumenta programmu “Uzņēmējdarbības attīstība, inovācijas, mazie un vidējie uzņēmumi”. Plānots sniegt **atbalstu uzņēmumiem zaļo inovāciju un IKT produktu izstrādei**, dzīves kvalitāti uzlabojošu tehnoloģiju izstrādei un inovatīvu vides un IKT tehnoloģiju un produktu ieviešanai ražošanā. Tai skaitā, atbalstot uzņēmumu ieguldījumus jaunās ražošanas tehnoloģijās, nodrošinot samazinātu ietekmi uz vidi, optimizējot procesus ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju palīdzību un veicinot zināšanu pārnesi, lai būtiski uzlabotu produktu un veicinātu tehnoloģiju ieviešanu ražošanā.

Visos uzņēmuma attīstības posmos uzņēmēji tiek aicināti piedalīties LIAA organizētajos pasākumos – informatīvajos semināros, tīklošanās pasākumos un forumos. Katru gadu LIAA organizē **tehnoloģiju konferenci "Deep Tech Atelier"**, kas nodrošina platformu viedokļu un zināšanu apmaiņai starp uzņēmējiem, zinātniekiem, tehnoloģiju attīstītājiem, industrijas pārstāvjiem un politikas veidotājiem, kā arī jaunu inovatīvu jaunuzņēmumu radīšanai. LIAA organizē arī **starptautisko inovāciju un tehnoloģiskās jaunrades festivālu "INOVUSS"**, tādējādi veicinot sabiedrības interesi par inovāciju un motivējot tās iesaisti ar inovāciju radīšanu saistītos procesos.

Covid-19 rezultātā ieviesto ierobežojumu dēļ ne tikai Latvijā, bet arī citās valstīs, LIAA aktīvi meklē veidus, kā tuvināt potenciālos sadarbības partnerus, tajā skaitā, arvien vairāk organizējot hibrīdpasākumus un tiešsaistes pasākumus.

1.5.2. Piesaistīt augstas pievienotās vērtības investīcijas, tai skaitā, veicinot inovāciju un uzlabojot uzņēmējdarbības vides monitoringu

Lai uzlabotu darbu efektivitāti, kā arī potenciāli mērogotu LIAA atbalstu klientiem, aģentūra darbības virzienu mērķu sasniegšanā izvēlējusies uzlabot proaktīvu klientu apkalpošanu un organizēt proaktīvu darbu viedās specializācijas vērtību ķēžu ekosistēmu ietvaros. Jēdzienu “ekosistēma” saprotot kā atšķirīgu, tomēr cita citu papildinošu iesaistīto dalībnieku mijiedarbību viedās specializācijas produktu vērtību ķēžu ietvaros. Šādas pieejas mērķis ir identificēt perspektīvas produktu grupas - vērtību ķēdes un visus tās dalībniekus un veicināt to savstarpējo sadarbību. Viedās specializācijas ieviešana tiek skatīta kā kompleksa, dažādos LIAA darbības virzienos ietilpstoša darbība, kas horizontāli caurvij LIAA mērķus, stiprinot dažādu tautsaimniecības nozaru un partneru sadarbību, tai skaitā, investīciju piesaistē. Tādējādi tiek sekmēta tautsaimniecības izaugsme un nodrošināta virzība uz ilgtspējīgu ekonomisku izaugsmi - gan ar ārvalstu tiešo investīciju, gan eksporta veicināšanas un citiem instrumentiem. Ne mazāk būtiski - centralizējot viedo specializāciju jeb augstas pievienotās vērtības produktu attīstību aģentūras darbību kodolā arī nostiprina klientu attiecību vadības modeļa maiņu un uzlabo šī modeļa praktisku ieviešanu.

Šādu pieeju plānots pielietot katrā no 5 noteiktajām Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas (RIS3)⁵ jomām, tai skaitā, strādājot ar starptautiskiem partneriem, piemēram, OECD un citām starptautiskām aģentūrām.

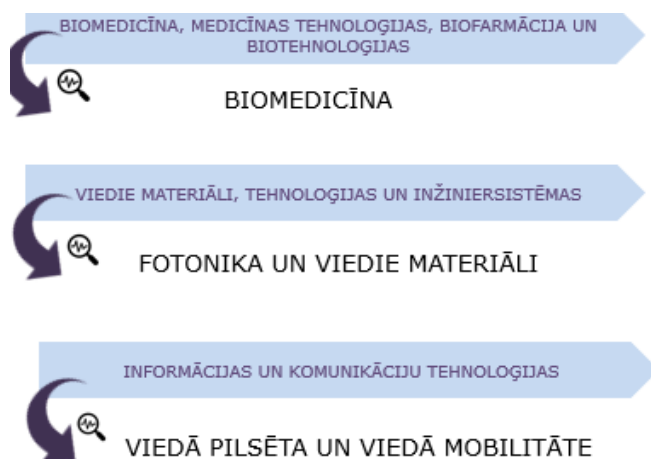
---

⁵ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/regions/LV/tags/LV>

RIS3 uzdevums nosaka, ka nepieciešams stimulēt tehnoloģiju ietilpīgāku, augstākas pievienotās vērtības un eksportpotenciālu produktu un pakalpojumu ražošanu un iekļaušanos augstākos globālo vērtību ķēžu līmeņos – līdz ar to nepieciešama stratēģiska vērtību ķēžu attīstības veicināšana nacionālā līmenī. Paplašinot vienas vērtību ķēdes dalībnieku integrāciju, veidojas **vērtību ķēdes ekosistēma**, aptverot ciešākus un pastarpinātus privātā, publiskā un akadēmiskās vides sadarbības partnerus vietējā un starptautiskā mērogā.⁶

LIAA jau ir uzsākusi darbu pie vērtību ķēžu ekosistēmu koordinēšanas.

6.attēls. Stratēģisko virzienu vērtību ķēdes

Katrā jomā plānots stiprināt ekosistēmas dalībnieku – pētniecības organizāciju, uzņēmēju (tajā skaitā jaunuzņēmumu), akcelerācijas fondu, kā arī pašvaldību un valsts pārvaldes iestāžu savstarpējo sadarbību – dažāda veida zināšanu radīšanu un savstarpēju zināšanu apmaiņu, kas rezultētos jaunu vai uzlaboto procesu, pakalpojumu vai preču radīšanā, kuru gala patērētājs arī uzskatāms par ekosistēmas dalībnieku.

Ekosistēmas modelī dalībnieku lomas nav stingri noteiktas un nebalstās uz hierarhiju. Sistēmu lielā mērā uztur visu dalībnieku ieinteresētība mērķu sasniegšanā un savstarpēja uzticēšanās. Ekosistēmas modelis un tā radītā plašā kontaktu un informācijas platforma ļaus tās dalībniekiem vieglāk atrast sadarbības partnerus, tai skaitā, lai veicinātu inovācijas, eksporta pieaugumu un investīciju piesaisti, finansējumu biznesa idejas īstenošanai, nepieciešamo akadēmisko zināšanu bāzi vai partnerus *Horizon Europe*, *Digital Europe* un citu programmu projektu īstenošanā.

LIAA uzdevums ir **ekosistēmu koordinēšana**, kas ne tikai ļaus mērogot LIAA sniegto pakalpojumu ietekmi tautsaimniecībā, bet arī izriet no Stratēģijas tapšanas laikā apstiprinātajām Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnēm un jaunā ES plānošanas perioda 2021. līdz 2027.gads ietvarā plānotajām EM resora aktivitātēm. LIAA operatīvie uzdevumi ir atbildēt par vērtību ķēžu ekosistēmu jēgpilnu funkcionēšanu, koordinēt RIS3 specializācijas jomu ilgtermiņa stratēģiju un darbības plāna izstrādi un ieviešanas procesu, kā arī informācijas apmaiņu starp iesaistītām pusēm, sekmējot ekosistēmām izvirzīto izmērāmo kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju sasniegšanu.

Ekosistēmu modelis nav statisks, līdz ar to jaunu vērtību ķēžu identificēšana un to dalībnieku kartēšana ir dinamisks process. Paredzams, ka vienlaicīgi stratēģijas pārskata periodā iezīmējas vairākas vērtību ķēžu ekosistēmas vienas RIS3 jomas ietvaros. Šāda, ekosistēmu veidošanā balstīta pieeja, iestrādāta arī Nacionālajās industriālās politikas pamatnostādnēs 2021.-2027.gadam. LIAA uzdevums ir arī nodrošināt caurspīdīgu, efektīvu un dinamisku ietvaru dažādo vērtību ķēžu identificēšanā un savstarpējās

⁶ <https://www.izm.gov.lv/lv/normativie-akti/ministru-kabineta-noteikumi/zinatne/viedas-specializācijas-stratēģija/ris3-monitorings>

sadarbības veicināšanā, lai tās tiktu efektīvi izmantotas kā jaunas paaudzes atbalsta instruments tautsaimniecībā Latvijā, līdzīgi kā jau šobrīd citviet pasaulē.

Vienlaikus LIAA saņems atgriezenisko saiti – informāciju par uzņēmējdarbības un akadēmiskās vides vajadzībām, kā rezultātā būs iespējams izstrādāt īpaši mērķētas atbalsta programmas vai sniegt informāciju par piemērotākajiem projektiem. Balstoties uz ekosistēmas dalībnieku vajadzībām var tikt aktualizēta arī nepieciešamo izmaiņu veikšana likumdošanā un LIAA darbības koordinēšanā, tai skaitā, proaktīvā investīciju piesaistē.

1.5.3 Nodrošināt vienota valsts tēla koordinēšanu

Vienots valsts tēls ir nozīmīgs Latvijas uzņēmumiem starptautiskajā tirgū – skaidra produkta izcelsmes vieta un pozitīvas asociācijas par to kalpo kā pievienotā vērtība uzņēmuma radītajai produkcijai, vai tieši pretēji – tēla neesamības gadījumā var samazināt uzticamību un produkta vērtību. Vienots tēls ir būtisks instruments arī Latvijas pārstāvjiem vēstniecībās un pārstāvniecībās ārvalstīs, lai spētu sniegt vienotu vēstījumu par valsts stiprajām pusēm un plānoto attīstības virzienu.

Saskaņā ar Valdības rīcības plānu Deklarācijas A.K. Kariņa vadītā MK iecerēto darbību īstenošanu 45.1. punktu⁷, LIAA un EM uzsāka darbu pie *Latvijas ekonomiskā tēla* definēšanas un ieviešanas stratēģijas izstrādes.

Latvijas vienotā tēla vērtības piedāvājuma (*value proposition*) pamata definēšanai, bija svarīgi apzināt visas tēmas, kuras profesionāļi, kuri iesaistīti Latvijas tēla popularizēšanā, atzītu par valsti raksturojošām, tāpēc tika organizētas piecas ekspertu darba grupas, kurās kopumā piedalījās 116 dalībnieki, pārstāvēt Latvijas uzņēmējdarbības, investīciju, zinātnes un akadēmisko vidi, medijus, valsts tēla popularizēšanā iesaistās iestādes un kultūras organizācijas. Pēc padziļinātas situācijas analīzes tika secināts, ka dažādu jomu valsts vērtības sakrīt, un Latvijas vērtību piedāvājums ir veidojams kā vienots vēstījums. Papildus, LIAA tika nozīmēta kā vienotā valsts tēla izstrādes koordinējošā iestāde, paredzot, ka LIAA **sagatavo mārketinga piedāvājumu un izstrādā tā ieviešanas plānu.**

Mārketinga piedāvājums un tā ieviešanas plāns jābalsta uz trīs vienotā tēla stratēģiskās vīzijas virzieniem, kas veido Latvijas vienotā tēla vērtības piedāvājumu, izceļot Latvijas stiprās puses:

1. “Izmēģinājuma platforma” - Latvija ar tās dažādi pielāgojamo vidi un radošo potenciālu ir lieliska vieta ideju radīšanai, pārbaudīšanai un realizēšanai.
2. “Gatavi jauniem izaicinājumiem” - Latvijai ir spēcīgi cilvēkresursi ar augstām darbaspējām, kas ļauj paveikt sarežģītas lietas ātri, radoši un pasaules līmenī.
3. “Dažādu pasaulu savienotāji” - Latvijā veiksmīgi savieno vēsturisko ar moderno un tradīcijas ar jaunākajām tehnoloģijām, tāpēc mums padodas atrast nestandarta risinājumus, turklāt valsts ir kompakta un tāpēc viss nepieciešamais ir pieejams viegli un ātri.

Atbilstoši izstrādātajam ieviešanas plānam, LIAA, sadarbībā ar Latvijas ārējā tēla politikas koordinācijas padomē pārstāvētajām institūcijām, **īsteno vienotā valsts tēla ieviešanu**

---

⁷ <https://likumi.lv/ta/id/306691-par-valdibas-ricibas-planu-deklaracijas-par-artura-krisjana-karina-vadita-ministru-kabineta-ieceto-darbibu-istenosana>

Latvijā un ārvalstīs. LIAA nodrošinās dažāda veida valsts tēla definējumam un ieviešanas plānam atbilstošu drukātu un digitālu informatīvo un reklāmas materiālu izgatavošanu un izplatīšanu, piemēram, bet ne tikai, īstenojot tiešā un netiešā mārketinga kampaņas kā vietējā tā starptautiskā mērogā, uzturot atbilstošas tīmekļa vietnes un nodrošinot aktuālākās informācijas pieejamību vienuviet.

Nemot vērā nepieciešamību veidot efektīvu un vienotu Latvijas tēlu, kā arī panākt efektīvāku un lietderīgāku valsts budžeta līdzekļu izlietošanu valsts tēla aktivitātēm nepieciešams **pilnveidot Latvijas valsts tēla koordinēšanas jomā iesaistīto valsts institūciju funkciju sadalījumu.** Līdz šim LIAA prioritātes bijušas eksports, tūrisms un investīciju piesaiste, bet Latvijas Institutā valsts atpazīstamības veidošana tika veikta caur kultūras, sporta un drošības prizmu, un katra institūcija komunicēja ar dažādiem vērtību piedāvājumiem. Abu institūciju apvienošana ļaus stiprināt konkurētspējīgas valsts identitātes izveidi un sekmēt veiksmīgu vienotā valsts tēla ieviešanas koordināciju, nodrošinot pilnvērtīgu savstarpējo sasaisti un mazinot Latvijas valsts tēla kampaņu fragmentētas un savā starpā nesaskaņotas pieejas.

Plānots, ka 2021.gada jūnijā Latvijas Institūts tiks apvienots ar LIAA Komunikāciju un informācijas departamentu, kas veic komunikāciju un mārketinga funkciju koordināciju, kā arī strādājis pie Latvijas valsts tēla izpētes un procesa koordinēšanas. Pēc Latvijas Institūta un LIAA apvienošanas jaunais LIAA departamenta nosaukums būs *Valsts tēla un komunikācijas departaments*.

1.6. Darbības spēju izvērtējums

	Stiprās puses	Vājās puses
Iekšējā vide	1) Spēja būt elastīgiem, operatīvi pielāgoties izmaiņām. 2) Plaša starptautiskā pārstāvība (LIAA ārējās ekonomiskās pārstāvniecības ārvalstīs, sabiedriskie pārstāvji ārvalstīs, EEN). 3) Biznesa inkubatoru tīkls Latvijā. 4) Sekmīga un plaša pieredze dažādu ES fondu un ārvalstu finanšu instrumentu administrēšanā. 5) Kvalificēts, izglītots, kompetents, uz izaicinājumiem atvērts un klientu orientēts personāls. 6) Mērķtiecīga darbinieku apmācība un kvalifikācijas paaugstināšana. 7) Klientiem sniegto pakalpojumu kvalitāte. 8) Profesionāls atbalsta funkciju nodrošinājums.	1) Darbinieku rotācija. 2) Nepietiekamas prasmes piemērot efektīvākās sadarbības un komunikācijas metodes, ieviešot jaunu klientu apkalpošanas modeli. 3) Atšķirīgas dokumentācijas sagatavošanas prasmes, kas aizkavē izpildes termiņu ievērošanu. 4) Komunikācijas stratēģija ar uzņēmējiem. 5) LIAA vizuālās identitātes sadrumstalotība.

	9) Vadības un iekšējās kontroles sistēma. 10) Informācijas tehnoloģiju risinājumi. 11) LIAA valdījumā esošā ēka un materiāli tehniskais nodrošinājums. 12) Studentu prakses nodrošināšana un brīvprātīgā darba iespējas.	
Ārējā vide	Iespējas	Draudi
	1) Sadarbības uzlabošana ar ārvalstu partneriem, diasporu un uzņēmēju organizācijām Latvijā. 2) LIAA funkciju paplašināšana. 3) Vienotā valsts tēla koordinēšana. 4) Informācijas sistēmu funkciju paplašināšana un to savstarpējā integrācija. 5) Pakalpojumu digitalizācija un e-pakalpojumu attīstība.	1) Finanšu resursu nepietiekamība, salīdzinājumā ar privātā sektora darba samaksas līmeni, kvalificētu darbinieku rotācijas samazināšanai. 2) Resursu trūkums vienlaicīgi nodrošinot vairāku papildus Covid-19 ietekmē uzdotu augstas prioritātes un sarežģītības uzdevumu izpildi.

LIAA struktūra

LIAA darbu vada direktors, kuru Valsts civildienesta likuma noteiktajā kārtībā ieceļ amatā un atbrīvo no amata ekonomikas ministrs. LIAA direktoram ir pakļauti direktora vietnieki investīciju un eksporta jomās. LIAA struktūru Stratēģijas sagatavošanas laikā veido 17 patstāvīgās struktūrvienības: Ārējās tirdzniecības veicināšanas departaments, Investīciju projektu departaments, Tehnoloģiju departaments, Biznesa inkubatoru departaments, Tūrisma departaments, Norvēģijas finanšu instrumenta departaments, Juridiskais departaments, Komunikācijas un informācijas departaments un Finanšu departaments, Eiropas fondu pēczraudzības nodaļa, Klientu apkalpošanas nodaļa, Personāla vadības nodaļa, Korporatīvās vadības nodrošināšanas nodaļa, Informācijas tehnoloģiju nodaļa, Lietvedības nodaļa un Saimnieciskā nodaļa.

LIAA darbības nodrošināšanai Ārējās tirdzniecības veicināšanas departamenta sastāvā izveidotas Latvijas Ārējās ekonomiskās pārstāvniecības.

Biznesa inkubatoru departamenta sastāvā izveidotas teritoriālās struktūrvienības (biznesa inkubatori): Daugavpilī, Jelgavā (viena amata vieta ar darba izpildi Bauskā), Jūrmalā, Liepājā (viena amata vieta ar darba izpildi Saldū), Rēzeknē, Valmierā (viena amata vieta ar darba izpildi Cēsīs), Ventspilī, Kuldīgā, Madonā (viena amata vieta ar darba izpildi Gulbenē), Ogrē (viena amata vieta ar darba izpildes vietu Jēkabpilī), Talsos un Siguldā un Radošo industriju inkubators Rīgā.

2020. gadā LIAA būtiskākās strukturālās izmaiņas bija saistītas ar Komunikācijas un informācijas departamenta izveidi.

Lai nodrošinātu savlaicīgu, nepārtrauktu un kvalitatīvu LIAA noteikto funkciju un uzdevumu izpildi, izvērtējot ES fondu pēcuzraudzības nodaļas kompetencē esošo ES fondu aktivitāšu pēcuzraudzības apjomu, Stratēģijas periodā plānots samazināt amata vietu skaitu Eiropas fondu pēcuzraudzības nodaļā.

Pamatojoties uz MK pieņemto lēmumu no 2021. gada no 1. jūnija Latvijas Institūts tiks iekļauts LIAA struktūrā.

Informācijas tehnoloģijas

Lai sekmētu elektronisko dokumentu apriti, LIAA veiksmīgi īstenojusi projektu dokumentu vadības sistēmas sasaistei ar dokumentu integrācijas vidi, kā rezultātā tiek nodrošināta elektroniska dokumentu plūsma starp valsts iestādēm un fiziskajām personām. Uzlabojot elektronizācijas līmeni attiecībā uz personāla vadības un grāmatvedības procesiem, ir ieviests resursu vadības un grāmatvedības programmas "Horizon" pašapkalpošanās portāls, kas nodrošina iespēju darbiniekiem iegūt un ievietot informāciju saistībā ar personāla un grāmatvedības jautājumiem.

LIAA informācijas un tehnoloģiju nodaļa IKT pakalpojumus nodrošina 269 lietotāju darbavietām. Īstenota attālināta piekļuve iestādes informācijas resursiem visiem darbiniekiem, tai skaitā reģionālajos biznesa inkubatoros un LIAA pārstāvniecību pārstāvjiem ārvalstīs, kā arī tiek veikta nepārtraukta tehnisko resursu administrēšana, nodrošinot resursu pieejamību, drošību un datu integritāti. LIAA IS un tehnisko resursu uzturēšanu un attīstību nodrošina augsti kvalificēti informācijas tehnoloģiju nodaļas darbinieki.

Vienlaikus LIAA ir iesaistījies EM IKT pārvaldības modeļa izstrādes projektā, kas nodrošinātu racionālu administratīvo un tehnisko resursu optimālu izmantošanu, kā arī uzlabotu sadarbību starp iestādēm IKT jautājumos.

Infrastruktūra un materiāltehniskais nodrošinājums

LIAA ir izvietota LIAA valdījumā esošā nekustamajā īpašumā, kas atrodas Pērses ielā 2, Rīgā, un sastāv no biroja ēkas un tehniskā bloka.

Finanšu ekonomijas nolūkos lielāko daļu telpu Pērses ielā 2, Rīgā aizņem LIAA, bet daļa telpu tiek iznomātas.

Biznesa inkubatoru struktūras izveidei un uzturēšanai ir izveidoti reģionālie biznesa inkubatori, to iekārtošanai tika nomātas telpas, aprīkotas ar mēbelēm un pārējo materiāltehnisko nodrošinājumu, lai pilnvērtīgi varētu veikt tiem deleģētos uzdevumus. Lai nodrošinātu to mobilitāti reģionos, tiek nomātas 7 automašīnas.

Stratēģijas īstenošanas periodā plānoti vairāki energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi, gan pakāpeniski mainot LIAA autoparku uz elektromobiļiem, gan veicot telpu remonta darbus mainot apgaismojumu uz enerģiju taupošu un ekonomiski izdevīgāku jaunākās paaudzes apgaismojumu, kā arī uzlabojot darba vidi, iegādājoties augstumā regulējamus galdus un citas ierīces.

LIAA iekšējo pārmaiņu procesi

- **LIAA pakalpojumu digitalizācija (EIS, vienota klientu attiecību pārvaldības datu bāze).**
- **Klientu vadības modelis.**

- **Darbinieku talantu maksimāla izmantošana ar vadības platformu risinājumiem un dizaina domāšanas metodes izmantošanas stratēģisku problēmu risināšanai.**

LIAA pakalpojumu digitalizācija (EIIS, vienota klientu attiecību pārvaldības datu bāze)

Lai uzlabotu potenciālo un esošo eksportētāju un investoru informētību par eksporta un investīciju jomas aktualitātēm, palielinātu LIAA darbinieku produktivitāti un pilnveidotu klientu apkalpošanas procesus, kā arī samazinātu eksportētājiem un investoriem slogu informācijas iegūšanas procesā un saziņā ar LIAA, Stratēģijas īstenošanās periodā tiks pilnveidotas un ieviestas informācijas sistēmas, kas veicinās pakalpojumu digitalizāciju un e-pakalpojumu attīstību.

Eksporta un investīciju informācijas sistēma (EIIS) sistēma

Eksporta un investīciju informācijas sistēma (EIIS) tiek veidota kā *web* bāzēta klientu pašapkalpošanās, personalizētas informācijas iegūšanas un saziņas platforma eksporta un informāciju jomā.

Plānots, ka EIIS lietotāji būs:

- potenciālie un esošie eksportētāji un investori, augstskolas, zinātniskās institūcijas, pašvaldības;
- LIAA darbinieki, ministriju darbinieki;
- informācijas satura radītāji citās publiskās pārvaldes iestādēs.

EIIS radīta, lai uzlabotu potenciālo un esošo eksportētāju un investoru informētību par eksporta un investīciju jomas aktualitātēm, palielinātu LIAA darbinieku produktivitāti un pilnveidotu klientu apkalpošanas procesus, kā arī samazinātu eksportētājiem un investoriem slogu informācijas iegūšanas procesā un saziņā ar LIAA.

EIIS funkcionalitāte:

- iespēja **veidot uzņēmēja profilu**, norādot sev interesējošās nozares, tēmas u.c. kritērijus, **personalizētas informācijas saņemšanai**;
- iespēja **elektroniski pieteikties** LIAA sniegtajiem pakalpojumiem;
- iespēja **elektroniski iesniegt** veidlapas, maksājumu pieprasījumus u.c. **dokumentus**;
- **datu apmaiņa** ar citām LIAA informācijas sistēmām un **integrācija**;
- iespēja iegūt saistošu informāciju no valsts uzņēmējdarbības atbalsta informācijas sistēmām;
- **pasākumu norises nodrošināšana** (t.sk. mobilā aplikācija);
- klientu **pašapkalpošanās platforma** komunikācijai un pakalpojumu sniegšanai.

EIIS ieviešanas rezultātā tiks izveidota lietotājam pārskatāma un intuitīvi viegli izmantojama darba vide, kas nodrošinās precīzu, tieši klienta vajadzībām mērķēta un ātrāka pakalpojuma saņemšanu, kā arī līdz minimumam samazinās saziņas un citu ārējo darbību ietvaros, komunikācijā ar uzņēmējiem, radušos informācijas apmaiņu papīra formātā.

Vienota klientu attiecību pārvaldības (CRM) datu bāze

Klientu pārvaldības modeļa ieviešanā LIAA plāno ieviest vienotu klientu attiecību pārvaldības datu bāzi, kas sniegs vairākas būtiskas priekšrocības:

- **Pilnīga informācija par klientu** visos pakalpojumu sniegšanas posmos (t.sk. sniegtās konsultācijas) – klientam netiks jautāta jau LIAA rīcībā esošā informācija, **pielāgots pakalpojums** klienta vajadzībām un sadarbības vēsturei
- Iespēja sekot līdzi pakalpojuma sniegšanas procesam ikvienam iesaistītajam LIAA darbiniekam – **uzlabota pakalpojuma kvalitāte**
- **Ātra informācijas aprīte** – samazināsies nepieciešamo konsultāciju skaits starp LIAA kolēģiem, ātrāk varēs sniegt klientam atbildi.

Klientu vadības modelis

Lai atbalstītu klientu maksimāli efektīvi, LIAA ievieš **jaunu klientu vadības modeli**, kas caur klienta vajadzību apzināšanu un atbalstīšanu ļaus atbalsta instrumentus izmantot maksimāli efektīvi. Katram klientam, kas vērsies LIAA ar jautājumu par kādu konkrētu programmu vai atbalsta veidu, tiek nozīmēts klienta attiecību vadītājs, kurš analizēs klienta profilu un piedāvās visas jomas, kurās LIAA tam varētu sniegt atbalstu – gan LIAA, gan plašāka valsts pārvaldes un sadarbības partneru kontekstā. LIAA arī turpinās identificēt perspektīvās uzņēmējdarbības nišas un uzrunāt potenciālos klientus proaktīvi.

Klientu vadības modeļa ieviešana ļauj arīdzan virzīties uz precīzāku galveno darbības rādītāju noteikšanu darbā ar LIAA klientiem. Nav šaubu, ka arī šajā Stratēģijas ietvarā minētie LIAA kvantitatīvie mērķi katram no darbības virzieniem, kas saskan ar EM uzdevumiem, ir būtiski aģentūras kvalitātes rādītāji, taču vēsturiski ir bijis grūti pamatot valsts pārvaldes lomu un pozitīvo nopelni, piemēram, eksporta vai investīciju darījumu veicināšanā tautsaimniecībā. Lai to labotu, kā arī pārņemot labo praksi no vairākām OECD valstu investīciju piesaistes, inovāciju un eksporta veicināšanas aģentūrām, tai skaitā, Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Somijā un Šveicē, LIAA stratēģijas periodā plāno ieviest **klientu sertifikātu darbības rādītāju modeli**.

Modeļa būtība ietver, ka metriskos LIAA mērķus ir iespējams izsekot konkrētos, atsevišķos projektos vai darījumos, ko ir veikuši LIAA klienti. Piemēram, veiksmīgi investīciju darījumi vai eksporta preču vai pakalpojumu līgumi. Būtiski, ka ar LIAA klientu parakstītu sertifikātu palīdzību, kur klients atzīst LIAA nozīmīgo lomu projekta vai darījuma realizācijā, ir uzskaitīt tos projektus, kas nebūtu īstenoti bez tiešas aģentūras līdzdalības. Tāpat kvantificējot LIAA klientu attiecību vadītāju darbu realizētos projektos vai darījumos ir iespējams arīdzan horizontāli salīdzināt LIAA struktūrvienību rezultātus, tādējādi gan labāk analizējot aģentūras darba efektivitāti, gan potenciāli vieglāk piedāvājot iespēju LIAA darbiniekiem turpināt attīstīties citās struktūrvienībās, minimizējot novērtēšanas un darbības rādītāju atšķirības.

Darbinieku talantu maksimāla izmantošana ar vadības platformu risinājumiem un dizaina domāšanas metodes izmantošanas stratēģisku problēmu risināšanai

Vairākos LIAA personāla vadības procesos (darbinieku atlasē, komandu veidošanā un esošo komandu analītikā un efektivitātes uzlabošanā, potenciālo vadītāju identificēšanas procesā, kā arī pārmaiņu vadības procesos un konfliktu risināšanā) LIAA ir plānots izmantot talantu vadības platformas *The Predictive Index* piedāvātos risinājumus, lai identificētu personāla personības iezīmes, motivācijas vajadzības un virzītājus, kas ļauj paredzēt uzvedību darba vidē un maksimāli efektīvi izmantot gan individuālos talantus gan uzlabot kopējo LIAA sniegumu.

2. LIAA īstenoto darbības virzienu apraksts

2.1. Investīciju piesaiste

2.1.1. Esošās situācijas raksturojums

Ārvalstu investīcijas līdz šim un Stratēģijas periodā kalpo par vienu no centrālajiem vadmotīviem valsts ekonomikā, stimulējot ekonomisko izaugsmi gan vietējā, gan ārvalstu tirgos, kā arī sekmējot kopējos valsts budžeta ieņēmumus, tai skaitā, paaugstinot darba algas. Latvijas tautsaimniecības izaugsmes pamatā ir eksports, ko iespējams stimulēt ne tikai ar papildu ieguldījumiem inovācijā un attīstībā, bet arī ar produktivitātes celšanu, kam jāklūst par vienu no būtiskākajiem jautājumiem jaunu investīciju piesaistē. Katras uzņēmējdarbības pamatā, tai skaitā, ārvalstu investoru, ir izaugsme un peļņas gūšana, kā rezultātā ir īpaši būtiski vērtēt gan esošo, gan potenciālo investoru profilu un mērķus, lai nodrošinātu to sinhronizāciju un sasaisti ar LIAA un valsts tautsaimniecības izaugsmes rādītājiem. Tāpēc svarīgi ir novērtēt gan esošo, gan potenciāli piesaistāmo investīciju kvalitāti, lai nodrošinātu jauno investīciju kvalitatīvo pienesumu, tādējādi **gan pārvarot “Covid-19” pandēmijas radīto ekonomisko recesiju, gan nodrošinot jaunu uzņēmumu iesaisti augsta potenciāla Latvijas viedās specializācijas ekosistēmās īstermiņā un vidējā termiņā.**

Kā būtisks ārvalstu investīciju kvalitātes rādītājs ir to piedāvātais tehnoloģiskais līmenis un produktivitāte, ražīgums, tiem raksturojot attiecīgā uzņēmuma konkurētspēju nozarē, tai skaitā starptautiskā mērogā un iespēju piedāvāt darbiniekiem konkurētspējīgu atalgojumu. Šie ir būtiski nosacījumi, lai uzlabotu kopējo labklājības līmeni Latvijā un mazinātu strādājošo plūsmu uz citām valstīm, kur pieejamās tehnoloģijas un produktivitātes līmenis ļauj nodrošināt ievērojami lielāku atalgojumu un augstāku dzīves kvalitātes līmeni. Līdz ar to ārvalstu investīcijas īpaši būtiski veicināt tajās tautsaimniecības apakšnozares, kur tehnoloģiskais līmenis un produktivitāte atbilst augstākajiem starptautiskajiem nozares paraugiem. Paralēli, lai arī LIAA nodrošina dažādu investoru reaktīvu apkalpošanu un nediskriminē, tādu investīciju apkalpošana, kas saistītas ar zemu tehnoloģisko līmeni un produktivitāti, un kur pietiekamas peļņas nodrošināšanai ārvalstu uzņēmēji ir spiesti taupīt uz dažādu izdevumu pozīcijām, tai skaitā, izmantojot atvieglotus nodokļu režīmus un lētākus izejmateriālus, nedz Stratēģijas periodā, nedz LIAA kopumā netiek uzskatīta par prioritāru, tā kā šāda veida īstermiņa ieguldījumi neizbēgami noved pie zema atalgojuma līmeņa un neveicina ieguldījumus pētniecībā un attīstībā, tādējādi neveicinot konkurētspēju un dzīves kvalitātes uzlabošanu, kā arī radot papildu tautsaimniecības riskus, piemēram, darba spēka emigrāciju un citus.

Apskatot LIAA stratēģiju, būtiski minēt, ka ārvalstu tiešās investīcijas sekmē tautsaimniecības izaugsmi ne tikai tieši – veicinot investīciju pieaugumu ārvalstu kapitāla uzņēmumos, bet arī sniedz papildus priekšrocības vietējo uzņēmumu ieguldījumiem valsts ekonomikā, (I) veicinot izaugsmi, paaugstinot produktivitāti un resursu efektīvāku izmantošanu; (II) veicinot iekļaušanos globālajā tirdzniecībā, nodrošinot uzlabotu piekļuvi eksporta tirgiem, eksportspēju un iekļaušanos globālajās piegāžu ķēdēs; (III) pielietojot jaunas tehnoloģijas, tādējādi sekmējot tehnoloģiju pārnesei un inovācijai; (IV) kāpinot produktivitāti, tādējādi paaugstinot darba tirgus profesionālās prasmes; (V) veicinot sociālus, vides un cita veida uzlabojumus, ieviešot labu uzņēmējdarbības praksi un atbildīgas korporatīvas pārvaldības principus.

Ierasti ārvalstu tiešo investīciju un saistīto uzņēmēju ekonomiskie motīvi plūsmā uz konkrētu valsti ir saistīti ar: (I) papildu pieejamiem dabas vai cita veida stratēģiskiem resursiem konkrētajiem ārvalstu kapitāla uzņēmumiem vai investoriem; (II) centieniem uzlabot ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas efektivitāti; (III) vietējā, reģionālā vai tranzīta tirgu un (IV) citu priekšrocību gūšana, tai skaitā, pieeja specifiskām tehnoloģijām un prasmēm. Kas būtiski, visi iepriekš minētie faktori ir jāņem vērā gan izveidojot un uzturot likumisko ietvaru uzņēmējdarbības un investīciju vidi Latvijā, gan organizējot tautsaimniecības attīstības politiku Stratēģijas pārskata periodā. LIAA uzdevums, ņemot vērā Ziemeļeiropas reģionālo konkurenci starp valstīm ārvalstu investīciju piesaistē, ir arīdzan monitorēt šīs vides un sniegt kvalitatīvu un datus balstītu informāciju politikas veidotājiem par aktualizētajiem problēmu jautājumiem.

Divdesmit gadu laikā kopš tūkstošgades sākuma, ārvalstu investīciju apjoms Latvijā ir palielinājies desmit reizes. 2019.gadā uzkrātais ārvalstu investīciju apjoms Latvijā sasniedzis 15,9 miljardus *euro* jeb vairāk nekā pusi valsts iekšzemes kopprodukta.⁸

Latvijā šobrīd ir reģistrēti 3210 uzņēmumi⁹ ar ārvalstu kapitālu, kuros ārvalstu kapitāls veido vairāk nekā 50% un, kuru apgrozījums pārsniedz 145 000 *euro*. Ja salīdzina ar kopējo reģistrēto uzņēmumu skaitu, ārvalstu kapitāls veido 1/7 daļu no visiem Latvijas uzņēmumiem un 38% no kopējā Latvijas uzņēmumu apgrozījuma. No visa iekasēto nodokļu apjoma, 36% gūti no uzņēmumiem ar ārvalstu kapitāla daļu virs 50%, tajā skaitā 27% no kopējā sociālā nodokļa apjoma. Šādos uzņēmumos nodarbināts 21% no visiem strādājošajiem un to gūtā peļņa sastāda aptuveni 30% no kopējās gūtās peļņas.

Balstoties uz FICIL veikto analīzi¹⁰ 2018. un 2019.gadā Latvija ir piesaistījusi 1,1 miljardu *euro*. Abās kaimiņvalstīs kapitāla piesaiste 2018.gadā un 2019.gadā bijusi intensīvāka – Igaunija piesaistījusi 3,1 miljardu *euro* un Lietuva 2,7 miljardus *euro*, bet uzkrāto investīciju apjoms kaimiņvalstīs ir attiecīgi 25,7 miljardi *euro* un 20,4 miljardi *euro*.

Ja salīdzinājumu starp Baltijas valstīm veic, ņemot vērā kopējo ekonomikas apjomu un iedzīvotāju skaitu katrā valstī, tad Latvija šobrīd apsteidz Lietuvu, bet ir sasniegusi tikai aptuveni pusi no Igaunijas līmeņa. Tas parāda, ka Latvijai vēl piemīt neizmantots potenciāls investīciju piesaistē.

Saskaņā ar Latvijas bankas datiem¹¹ no kopējā Latvijā uzkrātā ārvalstu investīciju apjoma vairāk nekā divas trešdaļas jeb 72% ir ieguldīti piecās nozarēs – finanšu un apdrošināšanas pakalpojumos, tirdzniecībā, operācijās ar nekustamo īpašumu, apstrādes rūpniecībā, kā arī transportā un uzglabāšanā. Visās trijās Baltijas kaimiņvalstīs nozaru līderu saraksts ir līdzīgs. Salīdzinot vienas un tās pašas nozares Baltijas valstu starpā, Igaunija ir līdere vairumā pozīciju, tomēr pastāv arī tādas nozares, kurās Latvija ir uzrādījusi būtiski augstākus rezultātus investīciju nekā kaimiņvalstīs, tai skaitā, būvniecībā, enerģētikā, lauksaimniecībā un ieguves rūpniecībā. Balstoties uz Latvijas bankas un datu bāzes Lursoft datiem¹², kopumā ne tikai Latvijā, bet arī abās pārējās Baltijas valstīs lielākais investors ir Zviedrija. Salīdzinošo lielu ārvalstu ieguldījumu daļu Latvijā sastāda arī investori no Krievijas, Igaunijas un Nīderlandes. Kopumā teju ¾ no kopējā investīciju apjoma Latvijā veido ES dalībvalstis.

⁸ Latvijas Banka, <https://statdb.bank.lv>

⁹ <https://www.ficil.lv/research/>

¹⁰ <https://www.ficil.lv/statistics>

¹¹ <https://statdb.bank.lv/lb/Data.aspx?id=131>

¹² <https://statistika.lursoft.lv/lv/statistika/arvalstu-ieguldijumi/>

Nemot vērā ārējo tiešo investīciju pozitīvo ietekmi uz tautsaimniecības attīstību, **LIAA** no savas darbības pirmsākumiem nodrošina koordinētu ārvalstu investoru apkalpošanu, kas sevī ietver ne tikai Latvijas, kā investīcijām pievilcīgas lokācijas vietas mārketingu, bet arī investīciju piesaistes procesā iesaistīto institūciju un sadarbības partneru saskaņotu darbības koordināciju gan uz jaunu klientu piesaisti, gan uz esošo klientu pēc-apkalpošanu.

Ārvalstu investīciju piesaistes procesā ir nosakāmi šādi investīciju piesaistes soļi:

- 1. Perspektīvo nozaru analīze**, kā ietvaros tiek veikta Latvijas tautsaimniecības novērtēšana, nozaru izvērtējums, perspektīvāko nozaru (turpmāk – mērķa nozares) noteikšana, kā arī regulāra informācijas atjaunošana par ekonomisko situāciju nozarēs;
- 2. Piedāvājuma sagatavošana** investoriem, kā ietvaros tiek veikta potenciālo investoru identificēšana proaktīvai potenciālo klientu uzrunāšanai un reaktīvo klientu apkalpošanai. Šī stadija ietver arī potenciālo Latvijas projektu apzināšanu perspektīvajās nozarēs, kuras ir noteiktas kā prioritātes un var būt pamats jaunu investīciju piesaistei un Latvijas pozicionēšanai globālajā mērogā. Šīs aktivitātes ietvaros tiek nodrošināta arī jaunu potenciālo dalībnieku uzrunāšana, kas varētu iekļauties ekosistēmu vērtību ķēdēs.
- 3. Potenciālo investoru uzrunāšana**, kā ietvaros tiek veikta komunikācija ar lēmumu pieņēmējiem, kuri atbild par lokācijas vietas izvēli, tai skaitā, nodrošinot komunikāciju ar stratēģiskajiem partneriem. Kā papildus aktivitāte Latvijas ekonomiskā tēla veidošanas ietvaros, tiek nodrošināta mērķēta mārketinga aktivitāšu īstenošana un dalība nepieciešamajos semināros, konferencēs, biznesa forumos, prezentējot investīciju vidi Latvijā, konkrēto nozari un nozarē piedāvātajiem Latvijas puses projektiem, kā prioritāti izvirzot jaunu spēlētāju piesaisti, kas varētu stiprināt prioritārās ekosistēmu vērtību ķēdes;
- 4. Atbalsts jaunu investīciju projektu ieviešanai**, kā ietvaros tiek veikti nepieciešamie pasākumi valsts un pašvaldību institūciju kompetences ietvaros, lai atvieglotu un veicinātu jaunu projektu uzsākšanu Latvijā;
- 5. Šķēršļu novēršana investīciju projektu īstenošanā**, kā ietvaros tiek īstenoti pasākumi, lai noskaidrotu jauno projektu īstenošanas statusu, operatīvi novērstu šķēršļus nozīmīgu projektu ieviešanai, kā arī nepieciešamības gadījumā būtiski uzlabotu Latvijas investīciju vides pievilcību
- 6. Darbs ar pēc-apkalpošanas projektiem („follow-up“)**, kā ietvaros tiek veikti projektu īstenošanas novērtējumi, kā arī sazināšanās ar investoriem un pašvaldībām, lai noskaidrotu projekta ieviešanas gaitu, rezultātu un iesaistīto personu viedokli par projekta negatīvajiem un pozitīvajiem aspektiem.

Kas būtiski, sākotnējo investīciju piesaistes soļu realizācijā ir svarīgi veikt arī konkrēti potenciālā mērķa klienta vērtējumu, ne tikai veikt analīzi nozares griezumā jeb definēt tā saukto investora profilu, kas ļauj novērtēt investoru dzīvotspēju un atbilstību Latvijas tautsaimniecības un plašākas sabiedrības interesēm, kā arī formālo atbilstību attīstības plānošanas dokumentiem un likumdošanas prasībām. Minēto kritēriju pamatuzdevums ir gan definēt prioritārās investoru mērķa grupas un uzņēmumus, gan savlaicīgi identificēt iespējamus investīciju riskus. Veicot attiecīgo vērtējumu, būtiskākie kritēriji, kas saistās ar investoru un to projektu ilgtspēju, kā arī pienesumu tautsaimniecībai un konkrētām vērtību ķēdēm, ietver: (I) inovāciju un tehnoloģiju līmeni; (II) sasaisti ar vietējo preču un pakalpojumu eksportu; (III) preču un pakalpojumu lomu vietējās un globālās vērtību ķēdēs; (IV) ieguldījumus infrastruktūrā un vietējo resursu ilgtspējīgu

pārstrādi; (V) risku vērtējumu, tai skaitā, finanšu, reputācijas un valsts drošības kontekstā, kā arī (VI) ietekmi uz apkārtējo vidi un sabiedrību kopumā.

LIAA ir definējusi, ka potenciālo mērķa investora profilu raksturo stabils finanšu stāvoklis, tas ir bāzēts ES, NATO un OECD dalībvalstīs, kā arī tam nav identificēti reputācijas riski līdzšinējā darbībā.

LIAA Stratēģijas plānošanas periodā ir noteikusi par prioritārām viedās specializācijas (RIS3) jomas, kā arī eksporta veicināšanas sadarbības tīklus, tai skaitā: (I) globālo biznesa pakalpojumu centru; (II) drošības un aizsardzības nozaru un (III) kosmosa tehnoloģiju nozares.

Noteiktās prioritārās jomas Stratēģijas periodā ir sekojošas:

- zināšanu ietilpīga bioekonomika;
- biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, farmācija;
- fotonika un viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas;
- viedā enerģētika un mobilitāte;
- informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.

Būtiska lomu rezultātu novērtēšanā saistībā ar investīciju piesaisti ir uzraudzības un novērtēšanas rādītājiem, bieži dēvētiem par galvenajiem darbības rādītājiem (GDR, (KPI)). Šie rezultatīvie rādītāji palīdz novērtēt organizatorisko sniegumu un panākumus mērķa sasniegšanā, reizē radot arī ceļa karti praktiskai un pārskatāmai mērķu sasniegšanai. OECD dalībvalstīs jaunu investīciju projektu novērtēšanā pamatā tiek izvirzīti sekojoši kvantitatīvie un kvalitatīvie rādītāji¹³, kas kalpos par pamatu arī LIAA personāla iekšējo galveno darbības rādītāju izveidē. Tai skaitā:

Kvantitatīvie rādītāji: no jauna radīto darba vietu skaits; kopējais investīciju apjoms; eksporta apjoms; nodokļu ieņēmumi; importa aizstāšanas apjoms; atalgojuma līmenis nodarbinātajiem.

Kvalitatīvie rādītāji: inovāciju/P&A nozīme projekta realizācijā; ietekme uz vietējām viedās specializācijas ekosistēmu vērtību ķēdēm; ietekme uz vietējo un reģionālo attīstību; sinhronizācija ar valsts tēlu; ietekme uz apkārtējo vidi un sabiedrību.

2.1.1.1. Sasniedzamie rezultāti

<u>Darbības virziena mērķis</u>					
Veicināt investīciju piesaisti Latvijas tautsaimniecībai, ievērojami paaugstinot Latvijas ekonomikas pievienoto vērtību un, saskaņā ar LIAA darbības jomām, veicinot eksportu, tai skaitā, viedās specializācijas vērtību ķēdēs.					
Kopējais investīciju apjoms pārskata periodā RIS3 prioritārajos sektoros 188 miljoni <i>euro</i> un radītas vismaz 400 jaunu darba vietu, ar minimālo skaitu 80 katrā RIS3 sektorā.					
Darbības rezultāti					
Sasniedzamais rezultāts	Rādītājs	Rezultatīvo rādītāju skaitliskās vērtības			
		2019. (fakts)	2020. (fakts)	2021.	2022.
1.LIAA pārstāvniecībās identificēti potenciālie investori, kuri	1.1. Investīciju projektu skaits (vidējais investīciju projektu skaits no	38	36 (2)	40 (2)	40 (2)

¹³ OECD, Mapping of Investment Promotion Agencies in OECD countries 77- 88.lpp

izrādījuši pastiprinātu interesi par investīciju iespējām Latvijā un/vai pieteikuši vizīti Latvijā (EM stratēģ. RR Nr.3.1.)	vienas pārstāvniecības)				
2.Ārvalstu investīciju piesaiste Latvijas tautsaimniecības attīstībai (ĀTI tiek rēķinātas tikai tās, kas ir uz eksportu orientētas) (EM stratēģ. RR Nr.3.2.)	2.1. Investoru prognozētais investīciju apjoms kopā (milj.euro/potenciālās darba vietas) (t.sk. 2.1.1.-2.1.4.p.)	204 (1009)	252.4 (2833)	128 (1000)	160 (1500)
	2.1.1. Investoru prognozētais investīciju apjoms RIS3 prioritārajos sektoros (milj.euro/potenciālās darba vietas)	**	57.5 (1050)	60 (150)	70 (150)
	2.1.2. Prognozētais investīciju apjoms, īstenojot vienota Latvijas valsts tēla izstrādi un ar to saistītos pasākumus (milj.euro)	**	**	28	40
	2.1.3. Prognozētais investīciju apjoms RIS3 prioritārajos sektoros, īstenojot vienota Latvijas valsts tēla izstrādi un ar to saistītos pasākumus (milj.euro)	**	**	8	10
	2.1.4. Plānotās no jauna radītās darba vietas, īstenojot vienota Latvijas valsts tēla izstrādi un ar to saistītos pasākumus (skaits)	**	**	200	300
3.Sasniegta augsta investīciju projektu veiksmīgas	3.1. Veiksmīgi realizēti projekti no kopējā projektu skaita	15%	17,8%	17,5%	17,5%

realizācijas proporcija (<i>EM stratēģ. RR Nr. 3.2.</i>)	3.2. Pēc-apkalpošanas projekti no kopējā apkalpoto investīciju projektu skaita	51%	70%	75%	75%
4.Veikti investīciju piesaistes pasākumi (<i>EM stratēģ. RR Nr. 3.1.</i>)	4.1. Noorganizētas vizītes pie potenciālajiem investīciju projektiem (vizīšu skaits)	128	86	170	170
	4.2. Noorganizētas potenciālo investoru vizītes (investoru vizīšu skaits)	115	114	100	100
	4.3.Pēcapakalpošanas projekti (skaits)	99	143	120	120
	4.4. Proaktīvu piedāvājumu gatavošana potenciālajiem ārvalstu investoriem	**	45	45	45
*Sākotnēji plānotā sasniegšanā rādītāja samazināta COVID-19 izraisītās ārkārtas situācijas dēļ. ** Jauns rezultatīvais rādītājs, informācija par 2019.gadu nav apkopota					

Uzdevumi rezultātu sasniegšanai un darbības virziena īstenošanai	Pamatojums
- Aktīvi īstenota sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām, uzņēmēju apvienībām un citiem privāttiesību subjektiem, lai nodotu LIAA apkopoto vai sagatavoto informāciju par Latvijas priekšrocībām ārējo tiešo investīciju piesaistei (tai skaitā, pārstāvniecību sagatavotos materiālus), tādējādi nodrošinot vienotu pieeju Latvijas reklamēšanā, kā arī kopējo resursu efektīvāku izlietošanu. Regulārs darbs ar ĀIPL, ārvalstu uzņēmējiem un to apvienībām Latvijā. - Proaktīvu piedāvājumu gatavošana potenciālajiem ārvalstu investoriem, kas raksturo investīciju vidi un investīciju iespējas Latvijā un reģionos: - globālo biznesa pakalpojumu centru (GBS) jomā; - bioekonomikas jomā; - informācijas un komunikāciju tehnoloģiju un viedo pilsētu jomā; - viedās enerģētikas jomā; - biomedicīnas, medicīnas tehnoloģiju, biofarmācijas un biotehnoloģijas jomā. - Potenciālo investoru, kuri izrādījuši pastiprinātu interesi par investīciju iespējām Latvijā un/vai pieteikuši vizīti Latvijā, identificēšana LIAA pārstāvniecībās. - Potenciālo investoru monitoringa un atlases veikšana; - Esošo klientu/investoru Latvijā pēcapakalpošana, tajā skaitā aktīva esošo klientu/investoru pēcapakalpošana caur informācijas ievākšanu - Diasporas uzņēmēju un nozaru profesionāļu iesaistišana Latvijas tautsaimniecības izaugsme: - Diasporas auditorijas elektroniska uzrunāšana;	- Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam. - Latvijas Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. 04.02.2021. MK noteikumi Nr.83 "Noteikumi par prioritāro investīciju projektu apkalpošanu - Latvijas diasporas piesaistes stratēģija LIAA funkciju īstenošanai 2018.-2020. gadam. 01.2021. MK rīkojums Nr. 33 "Par Plānu darbam ar diasporu 2021.-2023. gadam". - ERAF projekts Nr. "Apmācību īstenošana ārvalstu investoru

- Tematisko pasākumu ar diasporas iesaisti organizēšana (virzieni – eksporta veicināšana, investīciju piesaiste, uzņēmējdarbība); - Līdzdalība pasākumos, kuru mērķis ir uzrunāt diasporas pārstāvjus par darba iespējām Latvijā. 7. Sadarbība ar pašvaldībām un plānošanas reģioniem – sniegts atbalsts investīciju piedāvājumu sagatavošanā un izplatīšanā, apmācību organizēšana par investīciju piesaistes nozīmi un praktiskiem investīciju piesaistes procesa jautājumiem. 8. Tiešā veidā no uzņēmējiem identificēt uzņēmējdarbības vides traucējošus faktorus. Papildus no pārstāvniecībām identificēt potenciālo investoru uzņēmējdarbības vides traucējošus faktorus Latvijā. 9. Pilnveidot informatīvā ceļveža par darba atļauju noformēšanas procesu ārzemniekiem, balstoties uz digitāliem risinājumiem (interneta vietne http://workinlatvia.liaa.gov.lv/)	piesaistei” (identifikācijas 1.2.2.3/16/I/003). • EM darbības stratēģija 2020. -2022. gadam
Iesaistītās iestādes:	
Ekonomikas ministrija, Ministru kabinets, nozaru ministrijas, pašvaldības, nozaru asociācijas un organizācijas, sadarbības partneri privātajā sektorā.	

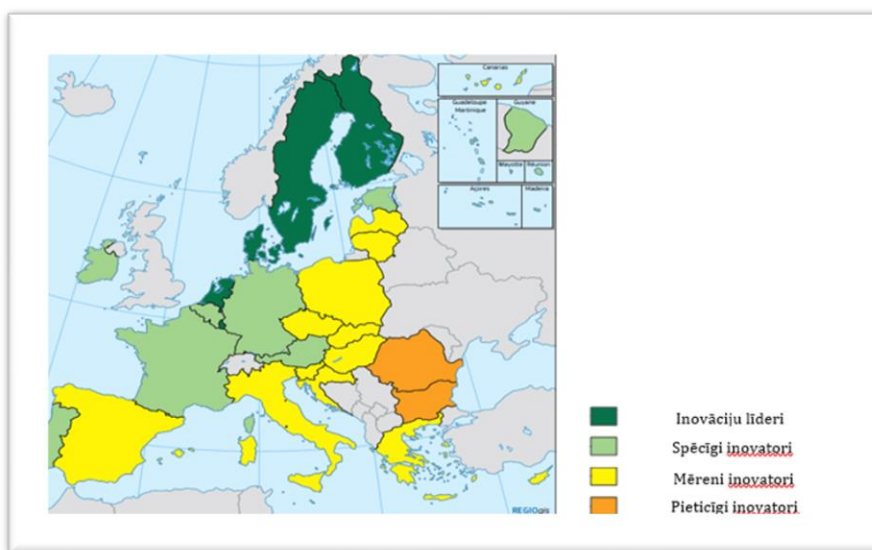
2.2. Inovācijas veicināšana

2.2.1. Esošās situācijas raksturojums

Atbilstoši EK publicētajam ES valstu Inovācijas rezultātu pārskatam *European Innovation Scoreboard 2020*,¹⁴ kas sniedz salīdzinošo novērtējumu par ES dalībvalstu sniegumu pētniecībā un inovācijā, analizējot tādus rādītājus kā cilvēkresursi, pētniecības vides atvērtība un pievilcība, tiešais finansējums un atbalsts, uzņēmumu investīcijas, uzņēmumu sadarbība, intelektuālais īpašums, inovācijas aktivitātes un ekonomiskie efekti, ES dalībvalstis tiek iedalītas četrās dažādas snieguma grupās – inovāciju līderi, spēcīgie inovatori, mēreni inovatori un pieticīgie inovatori. Latvija uzskatāma par mērenu inovatoru.

7.attēls. ES dalībvalstu inovāciju sistēmu snieguma salīdzinājums

Avots: ES valstu Inovācijas rezultātu 2020.gada pārskats “European Innovation Scoreboard 2020”

Kopumā apsekojot 27 ES dalībvalstis, Latvija ierindojas 23. pozīcijā, apsteidzot Poliju, Ungāriju, Bulgāriju un Rumāniju. Salīdzinājumā ar abām kaimiņvalstīm, Lietuva valstu reitingā ierindojas 19. vietā un arī uzskatāma par mērenu inovatoru, savukārt Igaunija – 11.vietā. Igaunija

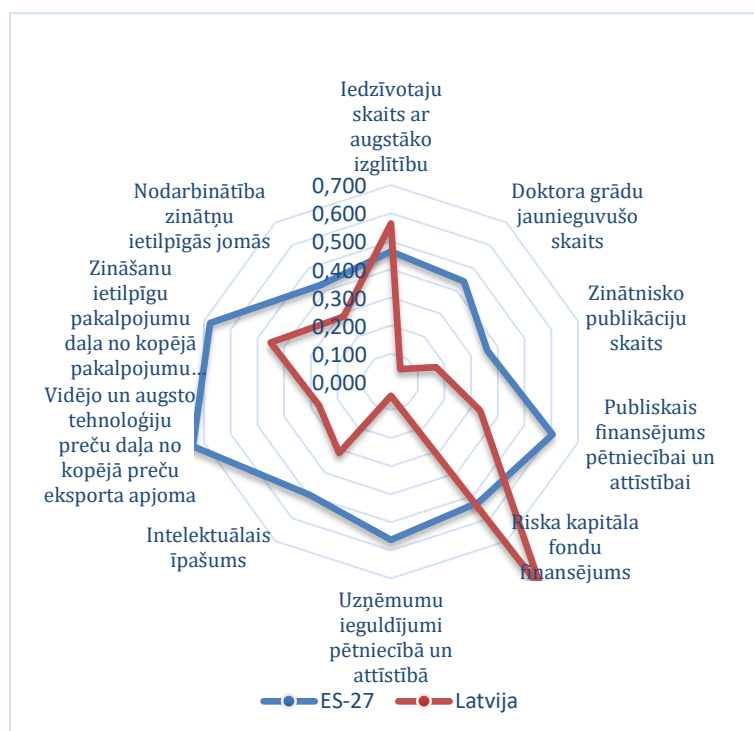
¹⁴ https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/innovation/scoreboards_en

uzskatāma par spēcīgu inovatoru un tās rādītāji ir tuvi Eiropas vidējiem. Latvijas sniegums inovāciju jomā veido 63% no Eiropas vidējā līmeņa.

8.attēls. Inovācijas rezultātu 2020.gada pārskata komponentes 2019.gadā (indeksētas)

Avots: ES valstu Inovācijas rezultātu 2020.gada pārskats "European Innovation Scoreboard 2020"

Inovāciju rezultātu pārskats rāda, ka lai gan atsevišķi inovāciju rādītāji Latvijai pārsniedz ES dalībvalstu vidējo līmeni (piemēram, cilvēku ar augstāko izglītību proporcionālais skaits ir 121,4% no ES vidējā līmeņa vai proporcionāli pieejamais riska kapitāla finansējums ir 171,90% no ES vidējā līmeņa), lielākā daļa būtisko inovācijas sistēmas snieguma rādītāju ir zemāki par ES dalībvalstu inovāciju sistēmas snieguma rādītājiem.

Latvijā ir proporcionāli ļoti zems doktora grādu ieguvušo skaits (12,7% no ES vidējā rādītāja vērtības), zemi rādītāji,

kas raksturo zinātnisko publikāciju skaitu (43,8% no ES vidējā rādītāja vērtības) un nepietiekams finansējums zinātniski pētnieciskā darba attīstībai (55,2% no ES vidējā rādītāja).

Par kritiski zemu (8,6% no ES valstu vidējā līmeņa) novērtēti komersantu ieguldījumi izpētes un attīstības sektorā.

Tā kā inovācijas snieguma rādītāji ir savstarpēji saistīti, arī eksporta rādītāji ir būtiski zemāki par ES vidējiem rādītājiem – vidēju un augsto tehnoloģiju preču eksporta proporcija no kopējā preču eksporta apjoma sastāda tikai 36,4% no ES vidējā apjoma. Augstāks rādītājs ir pakalpojumu eksporta jomā – zināšanu ietilpīgu pakalpojumu proporcija no kopējā pakalpojumu eksporta sastāda 66,5% no ES vidējā rādītāja.

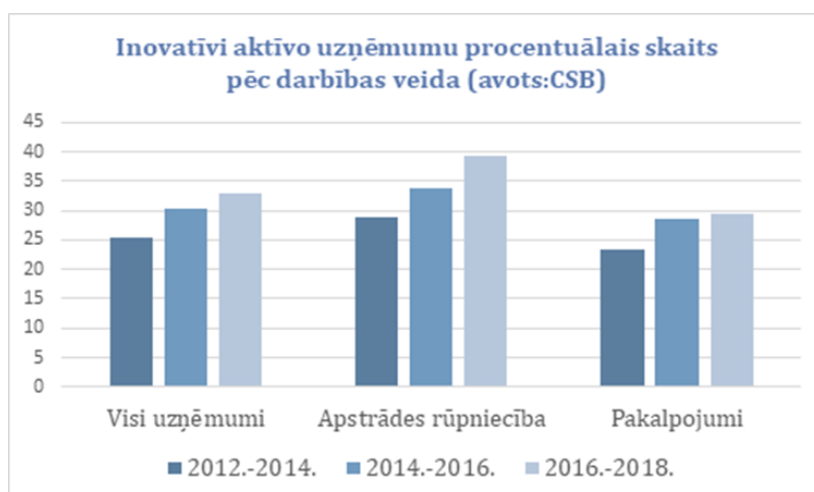
Būtisks rādītājs ir arī inovatīvo uzņēmumu īpatsvars valstī. Saskaņā ar CSP datiem ¹⁵, inovatīvo uzņēmumu skaits Latvijā pieaug pakāpeniski. Laika periodā no 2012. līdz 2014.gadam 25,5% no visiem ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem uzskatāmi par inovatīvi aktīviem (par inovatīvi aktīvu uzņēmums uzskatāms, ja pārskata periodā ieviesis vismaz vienu inovāciju – procesa, produktu, tirgvedības vai organizatorisko inovāciju). Laika periodā no 2014. līdz 2016.gadam – 30,3%, bet laika periodā no 2016.gada līdz 2018.gadam 32,9%. Mazliet augstāks rādītājs ir apstrādes rūpniecībā, kur 39,4% no uzņēmumiem uzskatāmi par inovatīviem.

¹⁵ https://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/uzn/uzn_inovac/ING040.px

9.attēls. Inovatīvo uzņēmumu īpatsvars 2012.-2018.gadā.

Avots: CSP dati

Pamazām pieaug apgrozījums inovatīvajos uzņēmumos no kopējā Latvijas ekonomiski aktīvo uzņēmumu apgrozījuma. 2014.gadā apgrozījums inovatīvajos uzņēmumos sastādīja 62,8% no kopējā uzņēmumu apgrozījuma, 2016.gadā – 67,9%, 2018.gadā – 70,1%.

Lai arī inovatīvo uzņēmumu proporcija Latvijā pieaug, rādītājs joprojām ir zem ES vidējā rādītāja. Saskaņā ar EK datiem par 2016.gadu¹⁶ – puse no visiem ES uzņēmumiem jeb 51% uzskatāmi par inovatīviem. Salīdzinoši ar abām pārējām Baltijas valstīm, secināms, ka gan Lietuvas, gan Igaunijas inovatīvo uzņēmumu īpatsvars ir augstāks nekā Latvijā un tuvs ES vidējam rādītājam (Lietuvai 50,5%, Igaunijai 47,7%).

Mazo un vidējo komersantu inovācijas potenciālu un sniegumu ietekmē gan ierobežotie cilvēkresursi, gan pašu finanšu resursi, kas pieejami šiem uzņēmumiem pētniecībai un inovācijas aktivitāšu īstenošanai, tostarp ierobežotas iespējas piesaistīt finansējumu augsto tehnoloģisko un biznesa risku dēļ. Tāpat jāapzinās, ka šiem Latvijas uzņēmumiem lielākoties ir nepietiekami attīstītas savstarpējās sadarbības prasmes nozares vai starpnozaru aspektā, bet jo īpaši – nepietiekami attīstīta sadarbība ar pētniecības institūcijām Latvijā un ārvalstīs.

Izvērtējot esošo situāciju inovāciju jomā, LIAA izvirzījusi būtiskākās savas kompetences jomā esošas problēmas inovāciju jomā, uz kuru risināšanu fokusējami resursi:

- 1) nepietiekami attīstīta sadarbība starp pētniecības sektoru un uzņēmējiem;**
- 2) nepietiekams privātā sektora finansējums pētniecībā un attīstībā;**
- 3) nepietiekams jaunu tehnoloģiju ietilpīgu uzņēmumu īpatsvars;**

Stratēģijas periodā LIAA īstēnos virkni aktivitāšu, lai veicinātu jaunu, inovatīvu un jo īpaši tehnoloģiski ietilpīgu uzņēmumu veidošanos un attīstību, kā arī jau esošo uzņēmumu aktivitāti jaunu produktu un tehnoloģiju attīstībā.

LIAA turpinās īstenot aktivitātes jaunuzņēmumu izaugsmes atbalstam gan Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma ietvaros, gan sniedzot atbalstu citu instrumentu izmantošanā, proaktīvi strādājot ar Latvijā reģistrētiem jaunuzņēmumiem un apzinot to attīstības plānus. Tāpat tiks sniegts atbalsts komandām vai jaunuzņēmumiem, kuri izskata iespēju savu uzņēmējdarbību veikt Latvijā.

Lai veicinātu jaunu produktu un tehnoloģiju attīstību, jo īpaši tādu uzņēmumu vidū, kuri līdz šim inovatīvas vai tehnoloģiski intensīvas aktivitātes nav īstenojuši, LIAA turpinās sniegt atbalstu inovāciju vaučeru veidā. LIAA darbojas tehnoloģiju skauti, kuri veicina sadarbību starp pētniekiem un uzņēmējiem. Tehnoloģiju skauti pārzina pētnieciskās

¹⁶ <https://rio.jrc.ec.europa.eu/stats/innovative-enterprises-total-enterprises-%E2%80%93-size-class-and-type-innovation>

organizācijas, to personālu un sniegtos pakalpojumus. Pētniecības organizācijās skauti apzina potenciāli komercializējamus pētniecības projektus un palīdz tos attīstīt. Uzņēmējam, kurš plāno attīstīt jaunu produktu vai tehnoloģiju, tehnoloģiju skauti palīdzēs atrast atbilstošo pētniecības organizāciju un pētnieku, kuru kompetencēs ietilpst konkrēto jautājumu risināšana.

LIAA nodrošinās publiski pētniecisko organizāciju kompetenču kartes – datu bāzes pieejamību komersantiem, par pētniecības iestādēs pieejamajiem pakalpojumiem un kompetencēm, tādējādi būtiski atvieglojot vajadzīgo pakalpojumu sniedzēju izvēli. Kompetenču karte ietver ne tikai informāciju par PPO pakalpojumiem un infrastruktūru, bet arī par citiem inovāciju vaučeru atbalsta ietvaros atbalstāmajiem pakalpojumu sniedzējiem – patentu pilnvarotajiem, produktu sertificēšanas institūcijām, testēšanas un kalibrēšanas laboratorijām.

LIAA turpinās sniegt atbalstu publiskajām pētniecības organizācijām komercializējamu ideju attīstībai programmas “Atbalsts pētniecības rezultātu komercializācijai” ietvaros, pirmajā posmā sniedzot atbalstu tehniski ekonomiskās priekšizpētes veikšanai un komercializācijas stratēģijas sagatavošanai, otrajā posmā paredzot atbalstu rūpnieciskajiem pētījumiem, eksperimentālās izstrādes veikšanai, mārketinga aktivitāšu īstenošanai ārvalstīs, rūpniecisko īpašumtiesību nostiprināšanai, komercializācijas piedāvājumu sagatavošanai, licences un citu intelektuālā īpašuma nodošanas līgumu sagatavošanai.

Lai veicinātu izpratnes par zināšanu un tehnoloģiju pārneses procesu veidošanu, LIAA tehnoloģiju pārneses ekosistēmas dalībniekiem nodrošinās apmācības par aktuālajām tēmām, piemēram, par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, *spin-off* uzņēmumu veidošanu u.tml. Apmācības tiks organizētas, pulcējot dažādus ekosistēmas dalībniekus, tādējādi veicinot savstarpējo ideju apmaiņu un sadarbības veicināšanu.

LIAA aktīvi veido sadarbību un regulāru informācijas apmaiņu ar LZP un nepieciešamības gadījumā citām institūcijām. Sadarbība ar LZP īstenojama galvenokārt informācijas apmaiņas jomā par tādiem kopīgas intereses jautājumiem, kā, piemēram, Latvijas projektu pieteicēju iesaiste ES līmeņa un citu starptautisko organizāciju vai programmu aktivitātēs, dažādu nacionāla līmeņa inovāciju un tehnoloģiju attīstības projektu informācija, kā arī pētniecības rezultātu identificēšana un virzīšana komercializācijai.

Realizējot Latvijas Republikas kosmosa politikas prioritāšu un mērķu īstenošanu Kosmosa stratēģijas 2020.-2027.gadam ietvaros, LIAA veic kā jaunuzņēmumu, tā arī citu strādājošo uzņēmumu informēšanu par EKA programmām, uzsaukumiem, konsultēšanu EKA procedūrās, kā arī iespējām par attīstību kosmosa nozarē un citās horizontālajās sadarbības jomās, saistībā ar Nacionālajām industriālās politikas pamatnostādnēm 2021. - 2027.gadam. Līdzīgi arī LIAA nodrošinās CERN aktivitāšu atbalstu - uzņēmumu identificēšana dalībai CERN iepirkumos, konsultācijas attiecībā uz CERN procedūrām, saikne ar CERN pārstāvjiem.

2.2.1.1. Sasniedzamie rezultāti

LIAA darbība inovāciju veicināšanas jomā finansiāli lielā mērā balstās uz ERAF līdzfinansētā projekta “Tehnoloģiju pārneses programma” finansējumu. Tā kā projekta īstenošana noslēdzas 2022.gada 31.decembrī, sasniedzamās rādītāju vērtības ir augstākas projekta īstenošanas vidusposmā – 2019.gadā un 2020.gadā. Rādītāju vērtības 2022. gadā var tik mainītas, uzsākot darbu pie jaunas atbalsta programmas.

Darbības virziena mērķis

Veicināt Latvijas uzņēmēju ieguldījumus inovācijās un tehnoloģiskos risinājumos, tai skaitā, pētniecībā un attīstībā, ar mērķi ievērojami kāpināt ekonomikas produktu pievienoto vērtību, uzlabot resursu pārstrādes efektivitāti un ilgtspēju, veicināt Latvijas un starptautisko pētniecības organizāciju iesaisti ekonomikā.

LIAA klientiem, kas saņēmuši atbalstu, vidējais ieguldījumu pieaugums pētniecībā un attīstībā sasniedz 20% gadā. No LIAA klientiem 2022.gada noslēgumā vismaz 50% ir inovatīvi uzņēmumi.

Darbības rezultāti

Sasniedzamais rezultāts	Rādītājs	Rezultatīvo rādītāju skaitliskās vērtības			
		2019. (fakts)	2020. (fakts)	2021.	2022.
1. Veicināta inovācija uzņēmumos. Jaunu uzņēmumu ar augstu izaugsmes potenciālu dibināšana (EM stratēģ. RR Nr.5.1. un 5.2.)	1.1. Ar LIAA organizēto pasākumu palīdzību nodibināto uzņēmumu ar augstu izaugsmes potenciālu skaits	46*	29	25	10
	1.2. Ar dažādu atbalsta programmu palīdzību atbalstīto komersantu skaits, tai skaitā, lai nodrošinātu jaunu, inovatīvu produktu attīstību**	216	236	120	120
2. Sekmēta pētniecības rezultātu komercializācija (EM stratēģ. RR Nr. 5.1.)	2.1. Komercializācijas un patentēšanas fonda darbības nodrošināšana un atbalsta sniegšana PPO zinātnisko ideju komercializēšanā (PPO komandu skaits, kuriem tiek sniegts atbalsts pētījumu komercializēšanā)***	24	84	52	30
	2.2. Iesniegti publisko pētniecības organizāciju un privātā sektora kopīgi projektu pieteikumi, noslēgti sadarbības līgumi	0****	1	4	8

	2.3. Komercializēto projektu skaits	0****	0	30	20
3. Nodrošināta stratēģisku inovācijas partnerību un vērtību ķēžu ekosistēmu īstenošana (EM stratēģ. RR Nr.5.2.)	3.1. Rīcības plānu izstrāde, validēšana, īstenošana vērtību ķēžu ekosistēmām RIS 3 jomās (rīcības plānu skaits vērtību ķēžu ekosistēmām)	0****	3	3	4

*2019.gadā sasniegtais rādītājs apzīmē izsniegto "jaunuzņēmumu vīzu" (īslaicīgās uzturēšanās atļauju) skaitu. 2019.gadā izsniegtas vīzas 88 personām, kas pārstāv 46 jaunuzņēmumus

**Rādītāja sasniedzamajā vērtībā ietverts piešķirto inovācijas vaučeru skaits, jaunuzņēmumu skaits, kas kvalificējas Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumam, jaunuzņēmumu skaits, kas saņēmuši atbalstu dalībai ārvalstu izstādēs un konferencēs, uzņēmumu skaits, kas saņēmuši atbalstu apmācībām (Mini-MBA programmas ietvaros un programmas, kas nodrošina apmācības ārvalstu investoru piesaistei, ietvaros).

*** Kopumā atbalsts zinātnisko ideju komercializēšanā tiek sniegts 100 unikālajām zinātnieku komandām.

**** Jauns rādītājs, kas atspoguļo darbības, kur pilnvērtīgs darbs ar attiecīgiem finanšu un organizatoriskiem resursiem pie rezultatīvo rādītāju sasniegšanas uzsākts pārbaudes kārtā 2020.gada 4.ceturksnī

Uzdevumi rezultātu sasniegšanai un darbības virziena īstenošanai	Pamatojums
1. Daudzpusīga atbalsta sniegšana Latvijā dibinātājiem jaunuzņēmumiem, tajā skaitā konsultāciju sniegšana par LIAA un citu valsts iestāžu programmām, par biznesa sadarbības partneru atrašanu, kontaktu dibināšanu, investoru piesaisti jaunuzņēmumiem Latvijā un par eksportu saistītiem jautājumiem. 2. Atbalsta sniegšana ārvalstu jaunuzņēmumiem jaunuzņēmumu vīzu iegūšanā. 3. Konsultāciju sniegšana ārvalstu jaunuzņēmumiem par Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmu, relokāciju un atbalsta programmām ar mērķi sekmēt jaunuzņēmumu investīciju projektu virzību un realizāciju Latvijā. 4. Problēmu un risku, kas rada šķēršļus jaunuzņēmumu darbības attīstībai Latvijā, identificēšana. 5. Jaunuzņēmumu datubāzes izveide (ar vismaz 300 jaunuzņēmumiem) un regulāra informācijas atjaunošana. 6. Pētījuma izstrāde par Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmu tās attīstības iespējām, 7. Nodrošināt atbalsta piešķiršanu komersantiem inovāciju ieviešanai, 8. Nodrošināt komersantus ar konsultatīvo atbalstu par pieejamajiem instrumentiem; 9. Nodrošināt atbalsta piešķiršanu komersantiem inovāciju ieviešanai; 10. Nodrošināt atbalsta piešķiršanu publiskās pētniecības organizācijām zinātnes komercializācijai; 11. Nodrošināt atbalstu uzņēmējiem, veicinot jaunu produktu laišanu tirgū;	• Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021. - 2027.gadam. • Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam. • Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam. • MK 25.10.2016. noteikumi Nr. 692 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privātā sektora investīcijas P&A" 1.2.1.2. pasākuma "Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai" īstenošanas noteikumi". • MK 14.06.2016. Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos" 1.2.2.3. pasākuma "Atbalsts IKT un netehnoloģiskām apmācībām, kā arī

12. Caur pārstāvniecībām un diasporu identificēti publisko pētniecības organizāciju sadarbības partneri pētījumu rezultātu komercializēšanā. 13. Pētniecības projektu un programmu rezultātu, publisko pētniecības organizāciju pakalpojumu un uzņēmumu vajadzību monitorings un to aktualizēšana, komercializējamo ideju apstrāde un piedāvājumu virzīšana. 14. Semināru, apmācību un informatīvo pasākumu organizēšana jaunuzņēmumu un tehnoloģiju pārneses ekosistēmu dalībniekiem. 15. Apmācību organizēšana jauniem vai esošiem uzņēmējiem, kas veicina digitālo tehnoloģiju attīstību un finanšu pratību uzņēmumos. 16. Inovāciju auditu veikšana uzņēmumos, lai apzinātu to inovāciju vajadzības. 17. Informatīvu un praktisku pasākumu īstenošana ar mērķi informēt dažādas sabiedrības mērķa grupas par zinātni, tehnoloģijām un inovāciju, motivēt pievērsties inovatīvai uzņēmējdarbībai, tostarp nodrošinot kvalitatīvu inovāciju un tehnoloģiju portāla uzturēšanu. 18. Identificēt Latvijas nākotnes ieguldījumu jomas un nišas definētajās RIS3 jomās P&A&I attīstībai (Nākotnes scenāriju izstrāde pētniecības, inovācijas, tehnoloģiju un investīciju piesaistes attīstībai). 19. Starptautiskās sadarbības inovācijas un digitalizācijas jomās attīstīšana. 20. Stratēģisku inovācijas partnerību un vērtību ķēžu ekosistēmu īstenošanas un pārvaldības nodrošināšana. 21. Valstij stratēģisku inovācijas un tehnoloģiju attīstības projektu vadīšana un koordinēšana.	apmācībām, lai sekmētu investoru piesaisti" īstenošanas noteikumi". • ERAF projekts "Tehnoloģijas pārneses programma" (identifikācijas Nr. 1.2.1.2/16/I/001). • MK 10.05.2016. noteikumu Nr. 287 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos" 1.2.2.2. pasākuma "Inovāciju motivācijas programma" īstenošanas noteikumi". • ERAF projekts "Inovāciju motivācijas programma" (identifikācijas Nr. 1.2.1.2/16/I/001). • ERAF projekts Nr. "Apmācību īstenošana ārvalstu investoru piesaistei" (identifikācijas 1.2.2.3/16/I/003). • ERAF projekts "Reģionālie biznesa inkubatori un radošo industriju inkubators" (identifikācijas Nr. 3.1.1.6/16/I/001). • Latvijas diasporas piesaistes stratēģija LIAA funkciju īstenošanai 2018.-2020. gadam. • EM darbības stratēģija 2020.-2022. gadam. • Latvijas Kosmosa stratēģija 2021. – 2027.gadam.
Iesaistītās iestādes:	
Ekonomikas ministrija, nozaru ministrijas, pašvaldības, PPO, nozaru asociācijas un organizācijas.	

2.3. Eksporta veicināšana

2.3.1. Esošās situācijas raksturojums

Galvenajam Latvijas ekonomikas izaugsmes virzītājiem vidējā termiņā ir jābūt ienākumam no eksporta un produktivitātes pieauguma. Tas ir saistīts ar ģeogrāfisku eksporta iespēju paplašināšanos, spēju iekļauties starptautiskās produktu ķēdēs un augstākas pievienotās vērtības produkcijas ražošanu. Latvijas eksporta turpmākās attīstības iespējas lielā mērā noteiks Latvijas ražotāju konkurētspēja, kam pamatā jābalstās uz tehnoloģiskiem faktoriem, produktivitātes kāpināšanu, ražošanas efektivitātes uzlabošanu un inovācijām, mazākā mērā uz lētu darbaspēku un zemām resursu cenām.

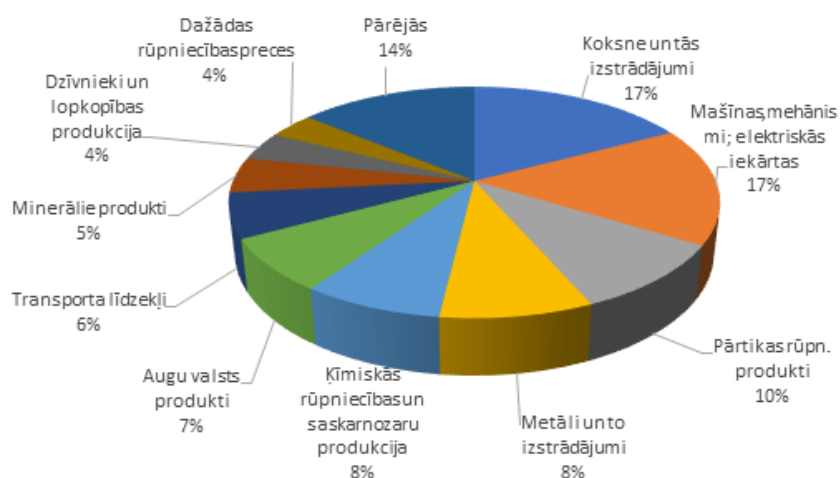
Latvijas tautsaimniecībai eksports vienmēr bijis kā viens no būtiskākajiem balstiem ekonomikas attīstībai. Tā kā Latvija ir neliela ekonomika, eksports ir viens no galvenajiem veidiem, kā attīstīt Latvijas tautsaimniecību ilgtermiņā. Līdz ar to eksportam turpmākajā attīstībā ir liela nozīme.

Pēc CSP datiem¹⁷ **2019. gadā** Latvijas kopējais eksporta apjoms (preces + pakalpojumi) bija **18,3 miljardi euro**, importa apjoms (preces + pakalpojumi) – **18,6 miljardi euro**. 2019. gadā salīdzinājumā ar 2018. gadu gan eksports, gan imports palielinājās par 2%. 2019. gadā Latvijas ārējās tirdzniecības balance bija negatīva un veidoja 255 miljoni euro. **Preču un pakalpojumu eksporta īpatsvars IKP bija 60,1%.**

2019. gadā Latvijas preču eksporta vērtība bija **13 miljardi euro**, bet importa vērtība – **15,9 miljardi euro**. 2019. gadā preču eksporta apjoms palielinājās par 2% salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, savukārt imports pieauga par 1%. 2019. gadā Latvijas preču ārējā tirdzniecības balance bija negatīva -2,9 miljardi euro.

Galvenās Latvijas eksporta preces ir attēlotas 10.attēlā.

10. attēls. Procentuālais preču eksporta sadalījums pa galvenajām precu grupām 2019. gadā. (Avots: CSP datu bāze)

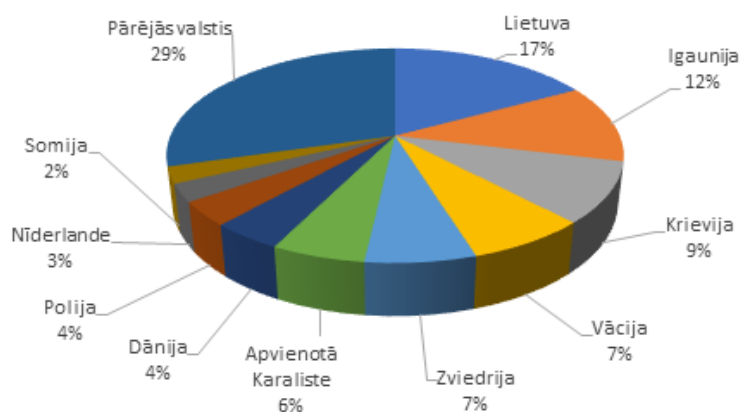

2019. gadā Latvijas lielākie preču eksporta partneri bija Lietuva (eksporta apjoms 2,2 miljardi euro), Igaunija (1,5 miljardi euro), Krievija (1,2 miljardi euro), Vācija (940 miljoni euro) un Zviedrija (854 miljoni euro).

Procentuālais preču eksporta sadalījums pa valstīm attēlots 11.attēlā.

11. attēls. Preču eksporta sadalījums pa valstīm 2019. gadā

Avots: CSP datu bāze

Latvijas Bankas dati¹⁸ liecina, ka **2019. gadā** Latvijas **pakalpojumu eksporta** apjoms bija **5,6 miljardi euro**, savukārt **pakalpojumu importa** apjoms – **3,2 miljardi euro**. 2019. gadā salīdzinājumā ar 2018. gadu pakalpojumu eksports pieauga par 5%, pakalpojumu

¹⁷ <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/db>

¹⁸ <https://statdb.bank.lv>

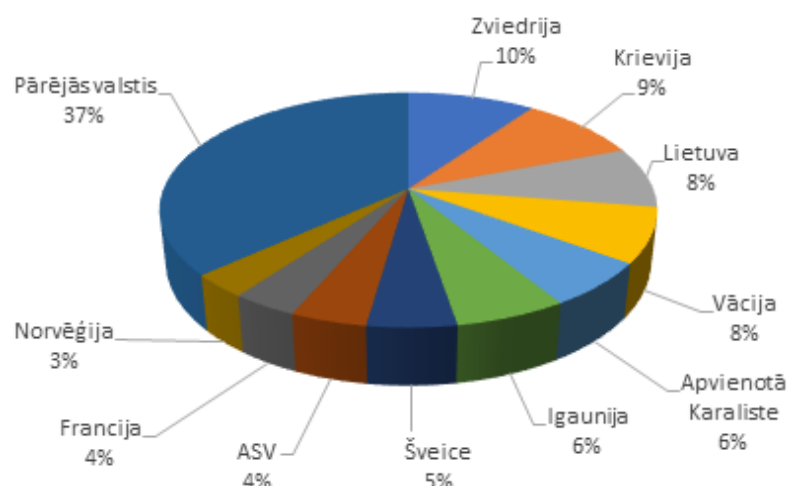
imports pieauga par 5%. 2019. gadā Latvijas pakalpojumu ārējās tirdzniecības balance ir pozitīva – 2,4 miljardi *euro*.

2019. gadā Latvijas lielākie pakalpojumu eksporta partneri bija Zviedrija (eksporta apjoms 550 milj. *euro*), Krievija (518 miljoni *euro*), Lietuva (467 miljoni *euro*) un Vācija (420 miljoni *euro*).

Procentuālais pakalpojumu eksporta sadalījums pa valstīm attēlots 12.attēlā.

12.attēls. Pakalpojumu eksporta sadalījums pa valstīm 2019. gadā

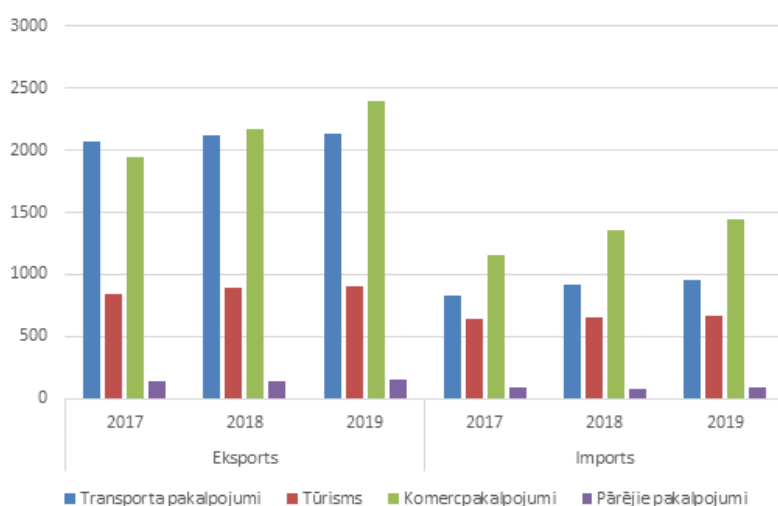
Avots: Latvijas Banka

No pakalpojumu eksporta 2019. gadā lielāko daļu veidoja komercpakalpojumi – 2228 milj. *euro*, kam seko transporta pakalpojumi – 2131 milj. *euro*, tūrisma pakalpojumi – 907 milj. *euro* un būvniecība 321 milj. *euro*.

13.attēls. Tirdzniecība pakalpojumu veidu dalījumā (milj. *euro*)

Avots: Latvijas Banka

Pasaulē notiekošās ekonomiskās pārmaiņas COVID-19 izraisītā vīrusa un tā ierobežojošo pasākumu rezultātā, atstājušas un turpina atstāt ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi un uzņēmumu starptautisko konkurētspēju eksporta tirgos.

Pēc CSP sezonāli izlīdzinātiem datiem¹⁹

2020. gada 1. pusgadā

kopējā preču un pakalpojumu ārējās tirdzniecības vērtība bija 17,1 miljardu *euro*, kas salīdzinājumā ar 2019. gada 1. pusgadu saruka par 7,6% jeb 1,4 miljardiem *euro*. Kopējā preču un pakalpojumu eksporta vērtība bija 8,6 miljardi *euro*, kas salīdzinājumā ar tādu

¹⁹ <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/db>

pašu periodu pērn saruka par 6,3% jeb 572 milj. *euro*. Kopējā preču un pakalpojumu importa vērtība bija 8,5 miljardi *euro*, kas salīdzinājumā ar 2019. gada 1. pusgadu saruka par 9,1%. Tirdzniecības bilance ir pozitīva, un tā veido 60,9 miljonus *euro*.

2020. gada 1. pusgadā Latvijas preču ārējās tirdzniecības apgrozījums faktiskajās cenās sasniedza 12,95 miljardus *euro* – par 1,11 miljardiem *euro* jeb 7,9 % mazāk nekā 2019. gada atbilstošajā periodā. Eksporta vērtība veidoja 6,06 miljardus *euro* (samazinājums par 226,4 milj. *euro* jeb 3,6 %), bet importa – 6,90 miljardus *euro* (samazinājums par 787,7 milj. *euro* jeb 11,3 %).

2020. gada 1. pusgadā lielākas eksporta preces bija koks un tā izstrādājumi, elektroierīces un iekārtas, mehānismi un mehāniskās ierīces, transportlīdzekļi un minerālais kurināmais. Salīdzinājumā ar 2019. gada 1. pusgadu, visvairāk saruka koka un tā izstrādājumu eksports (-138 milj. *euro*), transportlīdzekļu (-100 milj. *euro*) un minerālā kurināmā eksporta apjoms (-83 milj. *euro*). Savukārt pieauga elektroierīču un elektroiekārtu eksports (+81 milj. *euro*), eļļas augu sēkļu un augļu eksports (+26 milj. *euro*), tabakas (+14 milj. *euro*) un mēbeļu eksports (+14 milj. *euro*).

2020. gada 1. pusgadā Latvijas lielākie preču eksporta partneri bija Lietuva, Igaunija, Krievija, Vācija un Zviedrija. Preču eksports visvairāk samazinājās uz Lietuvu (-87 milj. *euro*), Lielbritāniju (-60 milj. *euro*), Zviedriju (-33 milj. *euro*) un Igauniju (-27 milj. *euro*), savukārt pieauga uz Nigēriju (80 milj. *euro*), Somiju (16 milj. *euro*), Maroku (14 milj. *euro*) un Ukrainu (14 milj. *euro*).

Pēc Latvijas Bankas datiem²⁰ 2020. gada 1. pusgadā pakalpojumu eksporta vērtība bija 2,2 miljardi *euro*, kas salīdzinājumā ar 2019. gada 1. pusgadu saruka par 18% jeb 482 milj. *euro*, savukārt pakalpojumu importa vērtība bija 1,2 miljardi *euro*, kas saruka par 18% jeb 271 milj. *euro*. Pakalpojumu ārējās tirdzniecības bilance bija pozitīva, un veidoja 942 milj. *euro*.

2020. gada 1. pusgadā vislielāko kritumu piedzīvoja transporta pakalpojumu eksports, kas salīdzinājumā ar 2019. gada 1. pusgadu saruka par 341 milj. *euro* jeb 33%. Krasu kritumu piedzīvoja gaisa transporta pakalpojumi, kas salīdzinājumā ar atbilstošo periodu pērn samazinājās par 166 milj. *euro* un veidoja 72 milj. *euro* (2019. gada 1. pusgadā to vērtība bija 238 milj. *euro*). Tāpat saruka tūrisma ieņēmumi (-170 milj. *euro*). Toties palielinājās būvniecības eksports (+48 milj. *euro*), datorpakalpojumu un informācijas pakalpojumu (+14 milj. *euro*) un citu saimnieciskās darbības pakalpojumu eksports (+37 milj. *euro*).

Latvijas, kā mazas ekonomikas eksportu, būtiski ietekmē globālās ekonomikas izaugsmes pavājināšanās un lēnāka izaugsme tirdzniecības partnervalstīs.

Papildus jāņem vērā, ka Latvijas eksporta izaugsmi ietekmēs gan Lielbritānijas izstāšanās no ES, gan saspīlētās tirdzniecības attiecības starp ASV un Ķīnu, kas ietekmēs globālo ekonomiku.

Atgūstoties dažādiem uzņēmējdarbības sektoriem pēc Covid – 19 izraisītās krīzes, būtiski nodrošināt atbalstu eksporta veicināšanā ar plašu atbalsta instrumentu klāstu un daudzveidību, lai pēc iespējas īsākā laikā tie veiksmīgi atgrieztos gan esošajos eksporta tirgos, gan apgūtu jaunus.

Lai apzinātu Latvijas uzņēmumu aktuālās vajadzības pēc LIAA eksporta atbalsta pakalpojumiem, tai skaitā viedokli par valstīm, kur nepieciešams vislielākais valsts

---

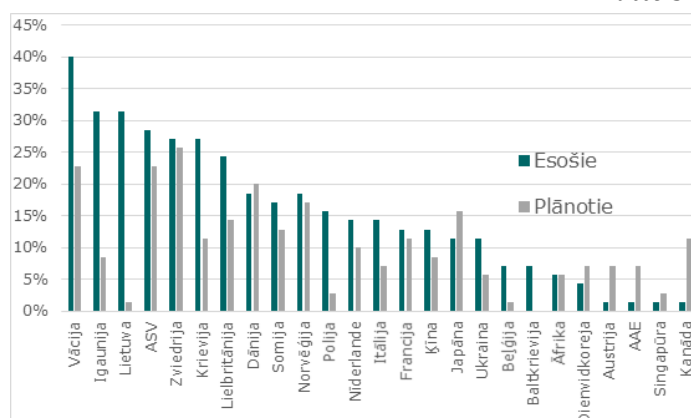
²⁰ <https://statdb.bank.lv>

atbalsts, 2020.gada februārī tika veikta *Latvijas uzņēmumu aptauja*, kurus eksporta tirgus uzņēmumi vēlas apgūt un kādas eksporta atbalsta aktivitātes uzņēmumi vēlas realizēt tirgu apgūšanai. Respondenti, 250 uzņēmumi aptvēra lielākās tautsaimniecības nozares. Papildus tika aptaujātas arī nozaru asociācijas par prioritārajiem eksporta tirgiem tuvāko 5 gadu laikā.

Apkopojot datus redzams, ka aptaujātie uzņēmumi, kā esošos tirgus min Vāciju, Lietuvu, Igauniju, ASV, Zviedriju, Krieviju, Lielbritāniju, Norvēģiju, Dāniju u.c., kur strādā arī LIAA pārstāvniecības.

Ārī kā plānotos tirgus uzņēmumi norāda tos, kur jau ir LIAA pārstāvniecības, taču ir redzama tendence, ka atsevišķos tirgos uzņēmumi saskata lielākas perspektīvas, nekā līdz šim izmantots.

14.attēls. Esošie un plānotie eksporta tirgi (Avots: LIAA)

Savukārt nozaru asociācijas, kā prioritāros tirgus norādīja ASV, Vāciju, Zviedriju, Dāniju, Itāliju, Ķīnu, Japānu, Franciju, Lielbritāniju, Nīderlandi, Austrāliju, AAE, Norvēģiju, Dienvidkoreju un Beļģiju.

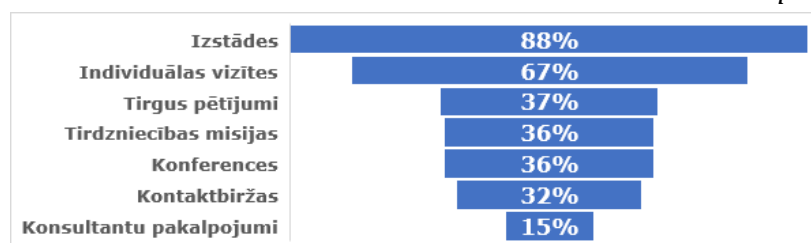
Izanalizējot Latvijas ārējās tirdzniecības dinamiku, uzņēmumu un asociāciju aptauju datus, kā arī vērtējot līdz šim pārstāvniecību sniegtos pakalpojumus Latvijas

uzņēmumiem, tika pieņemts lēmums slēgt pārstāvniecības Polijā, Lietuvā, Frankfurtē (Vācija), Kazahstānā, Singapūrā un 2020.-2021.gadā atvērt pārstāvniecības Beļģijā, Bostonā (ASV), Dienvidkorejā, Kanādā un Austrijā.

Lai samazinātu pārstāvniecību izmaksas, valstīs, kur ekonomiskās aktivitātes centrs nesakrīt ar Latvijas valsts vēstniecību atrašanās vietu Milānā (Itālijā) Bostonā (ASV), Toronto (Kanādā) pārstāvniecības tiks izveidotas, deleģējot uzdevumu fiziskām vai juridiskām personām, pirmkārt jau Latvijas diasporas pārstāvjiem, kuriem šo uzdevumu veikšanai ir atbilstošas prasmes un zināšanas.

Minētajā aptaujā uzņēmumi, kā būtiskākās eksporta mārketinga aktivitātes, kuras plāno vai vēlētos realizēt ārvalstu tirgos, un kuru īstenošanai būtu nepieciešams atbalsts, uzņēmumi min dalību starptautiskajās izstādēs, atbalstu individuālo vizīšu organizēšanā, tirgus pētījumu izstrādē, dalībai tirdzniecības misijās.

15.attēls. Vēlamās eksporta atbalsta aktivitātes (Avots: LIAA)

Lai novērtētu LIAA sniegto eksporta atbalsta pakalpojumu kvalitāti 2020.gada augustā – septembrī Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS

veica 500 eksportējošo uzņēmumu aptauju par LIAA sniegto pakalpojumu vērtējumu, to noderīgumu un svarīgums eksportējošiem uzņēmumiem.

Saskaņā ar aptaujas datiem, eksportētāji salīdzinoši visbiežāk kā noderīgu savam uzņēmumam no dažādiem nosauktajiem LIAA sniegtajiem eksporta veicināšanas

pakalpojumiem un organizētajiem pasākumiem norādījuši kontaktu atlasi ārvalstu tirgos, atbalstu Latvijas uzņēmumiem dalībai ārvalstu izstādēs, potenciālo ārvalstu iepircēju vizītes Latvijā, tirgus izpēti, atbalstu uzņēmumu digitalizācijai, dalību LIAA organizētajos biznesa un nozaru forumos, semināros un kontaktbiržās.

Tādejādi ir jāsecina, ka LIAA eksporta atbalsta pakalpojumi uzņēmumiem ir nepieciešami un jāsniedz arī turpmāk, attīstot un paplašinot Starptautiskās konkurētspējas veicināšanas programmu un tajā piedāvāto pakalpojumu klāstu.

Identificējot uzņēmumu vajadzības eksporta tirgos, LIAA izstrādāja labojumus MK noteikumos 678 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju" 3.2.1.2. pasākuma "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana" īstenošanas noteikumi", lai tiktu nodrošināts atbalsts gan dalībai eksporta veicinošos pasākumos ārvalstīs (izstādes, konferences, kontaktbiržas un tirdzniecības misijas, tai skaitā tiešsaistē), gan arī tādos eksporta pakalpojumos, kā potenciālo sadarbības partneru kontaktu atlase, tirgus pētījumi vai atbalsts publicitātei ārvalstu medijos. Atbalsta programma pilnveidota, lai nodrošinātu plašu un daudzveidīgu atbalsta instrumentu klāstu, kas Latvijas komersantiem palīdzēs pēc iespējas īsākā laika posmā veiksmīgi atgriezties eksporta tirgos. Lai šo mērķi sasniegtu, tiek plānots gan nodrošināt LIAA eksporta pakalpojumus un pasākumus, gan sniegt atbalstu uzņēmumu individuālām aktivitātēm un izstrādāt atbilstošu pieteikumu procesu, lai nodrošinātu padziļinātu iesaisti eksporta aktivitāšu plānošanā un ieviešanā – piemēram, uzņēmumam iesniedzot pieteikumu uz atbalstu individuālās aktivitātēs, tas apraksta eksporta stratēģiju un plānotās eksporta aktivitātes, kur plāno izmantot atbalstu.

Ņemot vērā Covid-19 ietekmi, kad pasaulē kļūst svarīgi digitālie pakalpojumi, MK noteikumos tika iekļauti arī digitālā mārketinga atbalsta pasākumi. Uzņēmumi var saņemt atbalstu gan digitālai mārketinga stratēģijai, gan tās ieviešanai. Lai iespējami plaša uzņēmumu auditorija varētu izvietot savus produktus digitālajās platformās, kas arī tiek atbalstīts programmas ietvaros, LIAA organizēs apmācību seminārus par digitālo platformu piedāvātajām iespējām. Izmantojot programmas atbalstu, uzņēmumi varēs veidot digitālās publikācijas un mārketinga materiālus, tai skaitā videomateriālus, interaktīvos risinājumus, izstrādāt sociālo tīklu kontus un tīmekļvietnes.

2020.gadā LIAA sniedza atbalstu eksportējošiem uzņēmumiem Covid-19 krīzes seku pārvarēšanai atbilstoši 14.07.2020. MK noteikumiem Nr.457. "Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem preču un pakalpojumu eksportētājiem krīzes seku pārvarēšanai", kā arī atbalstu tūrisma nozares uzņēmumiem Covid-19 krīzes seku pārvarēšanai atbilstoši 14.07.2020. MK noteikumiem Nr.455 "Covid-19 skarto tūrisma nozares saimnieciskās darbības veicēju atbalsta piešķiršanas kārtība".

Tiks pastiprināta sadarbība ar nozaru asociācijām, informējot par LIAA plānotajām aktivitātēm un atbalsta instrumentiem. Tiks īstenotas LIAA pakalpojumu mārketinga aktivitātes, organizējot kampaņas sociālajos medijos, kas visprecīzāk aizsniedz biznesa mērķauditoriju. LIAA strādā pie digitālo pakalpojumu nodrošināšanas Latvijas uzņēmumiem, 2021.gadā ieviešot EIIS un informējot uzņēmumus par šo LIAA e-pakalpojumu pieteikšanas un saņemšanas vietni un uzņēmumu komunikācijas platformu, kā arī izveidojot un uzturot LIAA tīmekļa vietni, kā pilotprojektu, vienotu valsts institūciju tīmekļa vietņu izstrādē. Papildus informācija par EIIS ir atrodama sadaļā "LIAA pakalpojumu digitalizācija".

Laikā no 2021. gada oktobra līdz 2022. gada martam, atbilstoši 26.10.2020. EM rīkojumam, LIAA organizēs Latvijas dalību izstādē “EXPO 2020 Dubai”. Izstāde tiek plānota, ka viens no pirmajiem pasaules mēroga notikumiem pēc Covid-19 pandēmijas.

Latvijas dalības izstādē mērķis ir veicināt Latvijas atpazīstamību gan Tuvo Austrumu reģionā, gan arī pasaules mērogā, tādējādi veicinot mūsu uzņēmumu konkurētspēju un eksportspēju, kā arī ārvalstu investīciju piesaisti.

Piedaloties izstādē, Latvija tiks pārstāvēta ne tikai AAE, bet arī visā Arābijas pussalā, kura aptver tādas ekonomiski attīstītas valstis kā Omāna, Katara, Kuveita, Saūda Arābija un Bahreina. Šīs valstis ir starp pasaules bagātākajām un lielāko daļu preču un pakalpojumu iepērk no ārpuses. Šobrīd Latvijai tirdzniecība ar šīm valstīm notiek salīdzinoši nelielā apjomā, lai gan potenciāls ir milzīgs.

Nemot vērā sagaidāmo ekonomikas lejupslīdi un nepieciešamību sekmēt mūsu uzņēmēju eksporta iespējas, izstāde būs platforma, kurā Latvijas uzņēmēji varēs parādīt sevi kā inovatīvu, unikālu un konkurētspējīgu produktu ražotājus, kā arī meklēt jaunas biznesa sadarbības un eksporta iespējas.

Kā prioritārās Latvijas jomas “EXPO 2020 Dubai” kontekstā ir definētas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, farmācija un medicīnas aprīkojums, inovatīvie būvniecības materiāli un tehnoloģijas, transports un loģistika, kā arī pārtikas segments bet iespēja sevi tiks dota arī citu nozaru uzņēmējiem.

Izstādes “EXPO 2020 Dubai” ietvaros LIAA organizēs plašu biznesa programmu, kura tiks piedāvāta Latvijas uzņēmumiem, lai prezentētu savas preces un pakalpojumus, dibinātu biznesa kontaktus un izvērtētu sava uzņēmuma konkurētspēju pasaules kontekstā. Tiks organizēti nacionālie stendi, tirdzniecības misijas, forumi, kā piemēram, investīciju forums “Annual Investment meeting”, kā arī 27.11.2021. *Latvijas diena*, kurā piedalīsies valsts augstākās amatpersonas.

Latvijas paviljona biznesa zonā tiks veidotas Latvijas produktu izstādes un prezentācijas, kur Latvijas uzņēmumi varēs tikties un iepazīstināt potenciālos partnerus ar saviem produktiem un sadarbības projektiem.

Lielākie notikumi “EXPO 2020 Dubai” norises laikā, kur tiks organizēta Latvijas uzņēmumu dalību būs Latvijas nacionālie stendi komunikācijas tehnoloģiju izstādē “GITEX”, farmācijas nozares izstādē “ArabHealth”, atjaunojamās enerģijas izstādē “WETEX”, inovatīvās būvniecības izstādē “Big5”, pārtikas izstādē “GulFood”. Plānots, ka pasākumos no Latvijas puses kopumā piedalīsies ~100 uzņēmumi.

2.3.1.1. Sasniedzamie rezultāti

<u>Darbības virziena mērķis</u>					
Eksporta apjoma vidējais pieaugums LIAA atbalstu saņēmušajiem komersantiem 10% gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. <i>(Rādītājs tiek apzināts līdz katra nākamā gada beigām).</i>					
Fokuss ir augstas pievienotās vērtības eksporta pieauguma veicināšana un īpatsvara celšana kopējā eksporta apjomā.					
Darbības rezultāti					
Sasniedzamais rezultāts	Rādītājs	Rezultatīvo rādītāju skaitliskās vērtības			
		2019. (fakts)	2020. (fakts)	2021.	2022.

1. Veicināta informācijas pieejamība Latvijas uzņēmējiem par ārējiem tirgiem (EM stratēģ. RR Nr.2.1.2.)	1.1. Eksportējošo uzņēmumu skaits LIAA organizētajos informatīvajos semināros, vebināros	343	1986	450	300***
	1.2. Konsultācijas par ārējiem tirgiem un biznesa partneru atrašanas iespējām (t.sk. EEN) skaits	1597	1800 (1668)	1273 (328)	600** (-)
	1.3. Uzņēmumu skaits, kuriem sniegtas padziļinātas konsultācijas biznesa partneru ārvalstīs atrašanai	0*	264	200	200
2. Nodrošināta eksporta projektu un pieprasījumu identificēšana un apstrāde (EM stratēģ. RR Nr.2.1.2.)	2.1. Identificēti un apstrādāti eksporta projekti un pieprasījumi (skaits)	775	524	500	500
	2.2. Ienākošo ārvalstu kompāniju vizīšu skaits Latvijā	78	15	20	80
3. Sniegts atbalsts komersantiem konkurētspējās un eksportspējas veicināšanai (EM . stratēģ. RR Nr.2.1.2. un 5.3.)	3.1. Atbalsta saņēmumu komersantu skaits ĀTVD organizētajās ārējā mārketinga aktivitātēs	527	296	250	250
	3.2. Sniegto atbalstu skaits (granti)	723	399	323	323
	3.3. Atbalstīto komersantu skaits (granti) (unikālie atbalsta saņēmēji)	96	63	157	157
	3.4. Apgrozījuma pieaugums komersantiem (salīdzinot divus iepriekšējos gadus, %)	14	2,3	7	14
	3.5. Atbalstīto komersantu skaits, kuri saņēmuši digitālo mārketinga pakalpojumus	0*	0*	90	90

4. Nodrošināta uz klientu orientēta LIAA pārstāvniecību pakalpojumu sniegšana uzņēmējiem (EM stratēģ. RR Nr. 2.1.2.)	4.1. Noslēgto eksporta līgumu, nodoma protokolu vai uzsākta eksporta gadījumu īpatsvars no apstrādātajiem Latvijas uzņēmumu eksporta projektiem (%) pieprasījumiem	9	17	7	8
* Jauns rezultatīvais rādītājs, informācija par norādīto gadu nav apkopota. **Rādītājs samazināts, jo uzņēmēji tirgus informāciju iegūs nepastarpināti EIIS vidē, Pašlaik daļu no konsultācijām sniedz EEN, un nav skaidrs EEN statuss 2022.-2023.gadā.					

Uzdevumi rezultātu sasniegšanai un darbības virziena īstenošanai	Pamatojums
1. Nodrošināt atbalstu Latvijas uzņēmējiem eksporta uzsākšanā un paplašināšanā, sniedzot visaptverošas konsultācijas par ārvalstu tirgiem un biznesa partneru atrašanu. 2. Izstrādāt un ieviest padziļinātu konsultāciju sniegšanas moduli eksportspējīgiem komersantiem nozarēs ar augstu eksporta potenciālu un RIS 3 nozarēs. 3. Organizēt eksporta veicināšanas aktivitātes Latvijā un ārvalstīs - uzņēmumu dalība starptautiskajās izstādēs, tirdzniecības misijās un kontaktbiržās, tai skaitā digitālajās platformās, iepircēju vizītes un forumu Latvijā, uzņēmumu produktu mārketinga ārvalstīs, (Latvijas dienas). 4. Celt Latvijas uzņēmumu eksportspēju, organizējot informatīvus seminārus par ārējiem tirgiem un eksportprasmju seminārus. 5. Uzturēt un paplašināt Latvijas ārējo ekonomisko pārstāvniecību tīklu, sniedzot Latvijas uzņēmumiem tiešu atbalstu tirgus izpētē, biznesa kontaktu dibināšanā un eksporta mārketinga aktivitāšu īstenošanā. 6. Administrēt ES struktūrfondu projektu "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana", sniedzot Latvijas uzņēmumiem visaptverošu finansiālu (grantus) un nefinansiālu atbalstu eksporta veicināšanas aktivitātēs, izstrādāt priekšlikumus jaunu eksporta atbalsta aktivitāšu ieviešanai. 7. "Organizēt Latvijas dalību "Expo 2020 Dubai" izstādē, kas norisināsies laika posmā no 2021.gada 1.oktobra līdz 2022.gada 31.martam". 8. EEN darbības nodrošināšana, eksporta atbalsta pakalpojumu sniegšana jebkuras nozares un attīstības uzņēmumiem atbilstoši to eksporta gatavībai un pakalpojuma nepieciešamībai. 9. Īstenot aktivitātes Covid-19 seku mazināšanai LIAA kompetences jomās.	• Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021. - 2027.gadam. • MK 01.12.2015. noteikumi Nr. 678 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju" 3.2.1.2. pasākuma "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana". ERAF projekts "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana". Identifikācijas Nr.3.2.1.2/16/I/001). • Latvijas diasporas piesaistes stratēģija LIAA funkciju īstenošanai 2018.-2020. gadam. • EM darbības stratēģija 2020.- 2022. gadam.
Iesaistītās iestādes:	
Ekonomikas ministrija, nozaru ministrijas, nozaru asociācijas un organizācijas.	

2.4. Tūrisma veicināšana

2.4.1. Esošās situācijas raksturojums

Latvijas tautsaimniecībā tūrisms ir būtiska pakalpojumu eksporta nozare, kuras ieguldījums Latvijas IKP sastāda aptuveni 4,6%.²¹

Tūrisma eksports 2019. gadā pieauga par 1,5 %, un sasniedza 1 399 milj. *euro*.²²

Saskaņā ar LIAA Tūrisma mārketinga stratēģiju 2018.–2023. gadam Latvijas prioritārie ārvalstu tūrisma mērķa tirgi ir Lietuva, Igaunija, Vācija, Krievija, Zviedrija, Norvēģija un Somija. Sekundārie mērķa tirgi ir Baltkrievija, Apvienotā Karaliste, Polija, Beļģija, Francija un Nīderlande. Saskaņā ar tūristu mītnu pārskata datiem 2019. gadā palielinājās ārvalstu ceļotāju īpatsvars no valstīm, kas noteiktas kā prioritārie mērķa tirgi, sasniedzot 59,3 % (2018. gadā – 57,5 %), savukārt ceļotāju īpatsvars no sekundāro mērķa tirgu valstīm saglabājās iepriekšējā gada līmenī – 15,7 % no kopējā ārvalstu ceļotāju skaita.²³

Līdz 2019. gadam vidēji ik gadu Latvijas pakalpojumu eksports auga straujāk nekā preču eksports. Pēc stabilas pakalpojumu eksporta izaugsmes 2019. gadā, Covid-19 pandēmijas ietekmē, 2020. gads pakalpojumu eksportam ir bijis nelabvēlīgs – faktiskajās cenās eksporta vērtība 1.pusgadā bija par 18,2% mazāka nekā pirms gada. Covid-19 pandēmija un ar to saistītie ceļošanas un pakalpojumu sniegšanas ierobežojumi ir īpaši smagi ietekmējuši tūrisma pakalpojumu sniedzējus, ņemot vērā, ka ārvalstu tūristu skaits kopējā tūrisma struktūrā bija 70%.²⁴

Kopš 2009. gada, kad tūristu skaita samazināšanos Latvijā būtiski ietekmēja pasaules finanšu un ekonomikas krīze, ārvalstu viesu skaits ik gadu ir pieaudzis un līdz šim Latvijas tūrisma nozari būtiski neietekmēja citus pasaules reģionus smagi skārušās epidēmijas (SARS, MERS u.c.), terorakti vai dabas katastrofas (piemēram, vulkāna izvirdums Islandē 2010.gadā), jo tie ir bijuši īslaicīgi un lokāli. Latvija kā tūrisma galamērķis līdz šim nav saistījies ar kādiem drošības riskiem, kas piemēklējuši citas valstis.

Pasaules Tūrisma organizācija prognozē, ka, samazinoties pieprasījumam pēc starptautiskajiem ceļojumiem, tūrisma kritums negatīvā scenārija rezultātā (ja starptautiskie ceļošanas ierobežojumi tiks saglabāti līdz 2020.gada decembrim) 2020. gadā var būt pat līdz 78%. Jārēķinās, ka ceļotāji ir kļuvuši daudz piesardzīgāki nekā agrāk. Tas saistīts ar joprojām pastāvošajām bailēm par inficēšanās riskiem un finansiālo situāciju, jo pandēmijas dēļ cilvēki ir zaudējuši darbu vai ir samazinājušies viņu ienākumi.²⁵

Starptautiskās tūrisma organizācijas prognozē, ka valstis pie 2019. gada tūrisma attīstības rādītājiem atgriezīsies ne ātrāk kā 2024. gadā vai pat 2026. gadā, līdz ar to LIAA galvenais uzdevums tūrisma jomā laika periodā līdz 2022. gadam būs sekmēt starptautisko tūristu plūsmu pakāpenisku atjaunošanos un atbalstīt nozares komersantu īstenotās aktivitātes nozares atveseļošanās periodā, lai nodrošinātu to starptautisko konkurētspēju augstas konkurences apstākļos. Mazinoties ceļošanas ierobežojumiem pasaules tūrisma galamērķi cīnīsies par potenciālo tūristu uzmanību un turpmākajos gados paredzama sīva konkurence.

²¹ Statistisko datu krājums Tūrisms Latvijā 2020, CSP)

²² Informatīvais apskats Tūrisma statistikas aktualitātes, CSP)

²³ Informatīvais apskats Tūrisma statistikas aktualitātes, CSP)

²⁴ Informatīvais ziņojums "Par risinājumiem tūrisma nozares sektoru komersantiem, lai novērstu vīrusa Covid-19 radītās ekonomiskās krīzes sekas", EM, 2020)

²⁵ UNWTO World Tourism Barometer May 2020 - Special focus on the Impact of COVID-19, UN World Tourism Organization, 2020)

Kā paredz starptautiskie tūrisma eksperti, galvenie izaicinājumi, ar kuriem nāksies saskarties tūrisma nozarei tuvākajos gados:

- saglabāt tūrisma uzņēmumu dzīvotspēju, novērst uzņēmumu aizvēršanu;
- saglabāt tūrisma sektora darbiniekus, to prasmes un attīstīt jaunajai realitātei nepieciešamās iemaņas;
- tūristu skaita samazināšanās, piesardzība ceļot un plānot ceļojumus;
- pieprasījuma palielināšana vietējā tirgū;
- epidemioloģiskās drošības prasības sniedzot pakalpojumus;
- izmaiņas tūristu izmantotā transporta veidos, zema gaisa satiksmes kapacitāte;
- pieprasījuma samazināšanās pēc specifiskiem produktiem.²⁶

Pētījumi liecina, ka tuvākajā laikā aktuālas būs pieprasījuma tendences, kas no īslaicīgām, krīzes ietekmētām izmaiņām cilvēku dzīvesstilā, padziļinoties krīzei, var pārvērsties par pastāvīgu pieprasījumu:

- rūpes par savu labsajūtu, dzīves telpas kvalitāti, ietekmi uz vidi;
- priekšroka ceļošanai pa savu valsti vai tuvākajām kaimiņvalstīm, kuras var sasniegt ar personīgo auto;
- vēlme izvairīties no noslogotām naktsmītnēm un tūrisma objektiem, pārāk cieša kontakta ar svešiniekiem;
- priekšroka aktīvai atpūtai un atpūtai dabā, maz noslogotās tūrisma vietās.²⁷

Reaģējot uz Covid-19 pandēmijas sekām un izmaiņām globālajā tūrisma pieprasījumā, arī LIAA tūrisma attīstības un veicināšanas pasākumu īstenošanā nāksies saskarties ar izaicinājumiem, ko iespējams pārvērst arī konkurētspējas priekšrocībās. Galvenie LIAA uzdevumi tūrisma nozares atveseļošanas periodā līdz 2022.gadam būs:

1. atbalstīt tūrisma biznesu sektoros ar augstu pievienoto vērtību un potenciālu piesaistīt ārvalstu tūristus, veidot pozitīvu valsts tēlu starptautiskā līmenī un eksporta ieņēmumus (darījumu un pasākumu tūrisma sektors);
2. sniegt atbalstu un kompetenci produktu pārorientēšanā un attīstībā pielāgojoties jaunajai realitātei, īpaši digitalizācijas jomā;
3. veicināt ekosistēmu veidošanos savstarpējai sinerģijai starp tūrisma nozares uzņēmumiem un starpnozaru sadarbībai, tādā veidā radot pievienoto vērtību, jaunus pakalpojumus, paaugstinot tūrisma nozares konkurētspēju un produktivitāti.

Ārvalstu tūrisma mārketinga aktivitāšu koordinēšanai LIAA izmanto Latvijas Tūrisma mārketinga stratēģiju 2018.-2023. gadam, kas tiks aktualizēta atbilstoši aktuālajai situācijai saistībā ar Covid-19 pandēmijas situāciju. Pēckrīzes periodā uzmanība tiks pievērsta vietējā tūrisma veicināšanas aktivitātēm. LIAA īsteno Baltijas jūras reģiona valstu sadarbību kopīgu tūrisma produktu un mārketinga jomās, nodrošinot regulāru komunikāciju ar Baltijas valstu nacionālajām tūrisma organizācijām Baltijas apvienotās tūrisma komitejas ietvaros. Nodrošinot efektīvu starptautisko organizāciju resursu izmantošanu, LIAA līdzdarbojas Eiropas Ceļojumu komisijā un tās rīkotajās aktivitātēs, kā arī nodrošina iesaistīšanos EK projektā "Eiropas izcilākie tūrisma galamērķi EDEN". Savukārt projekta 3.2.1.2/16/l/002 "Latvijas starptautiskās konkurētspējas veicināšana tūrismā" ietvaros tiks nodrošināts atbalsts tūrisma nozares komersantu konkurētspējas

²⁶ Handbook on Covid-19 Recovery Strategies for National Tourism Organizations, Brussels, September 2020, ETC Market Intelligence)

²⁷ Handbook on Covid-19 Recovery Strategies for National Tourism Organizations, Brussels, September 2020, ETC Market Intelligence)

veicināšanas aktivitātēm ārējos tirgos, kā arī īstenotas Latvijas tūrisma mārketinga aktivitātes ārējos tirgos:

- nacionālo stendu organizēšana starptautiskajās tūrisma izstādēs;
- nodrošināta tūrisma mārketinga un reklāmas kampaņu īstenošana prioritārajos tūrisma tirgos;
- organizētas žurnālistu, blogu autoru, sociālo tīklu viedokļu līderu vizītes uz Latviju;
- organizētas ārvalstīs reģistrētu tūrisma pakalpojumu komercsabiedrību pārstāvju, korporatīvo un darījumu pasākumu organizētāju iepazīšanās vizītes uz Latviju;
- nodrošināta tūrisma informācijas un mārketinga materiālu sagatavošana un izdošana;
- organizēti Latvijas tūrisma publicitātes pasākumi un ārvalstu specializētā tūrisma veicināšanas pasākumi;
- nodrošināti ārvalstu tūristu piesaistes pasākumu organizēšana Latvijas novados;
- organizēti darījumu tūrisma veicināšanas pasākumi:
  - o dalība specializētajās darījumu tūrisma izstādēs ar nacionālo stendu;
  - o dalība specializētajās darījumu tūrisma kontaktbiržās, forumos un izstādēs;
  - o publikācijas par darījumu tūrisma iespējām Latvijā;
  - o ienākošās darījumu tūrisma pakalpojumu organizētāju vizītes Latvijā;
  - o Latvijas darījumu tūrisma prezentācijas ārvalstīs;
  - o darījumu un pasākumu tūrisma vēstnešu programmas ieviešana.

Papildus jau īstenotajiem projektiem, LIAA izskata iespējas iesaistīties starptautiskos projektos kopā ar sadarbības partneriem, lai veicinātu tūrisma nozares digitalizācijas, inovatīvu pakalpojumu attīstību un palielinātu konkurētspēju starptautiskajā vidē.

2.4.1.1. Sasniedzamie rezultāti

<u>Darbības virziena mērķis</u>					
Veicināt vidējā ceļojuma ilguma palielināšanos Latvijā par 3,5 % katru gadu un ceļotāju izdevumu pieaugumu par 1,5% katru gadu, t.sk.:					
1. Stimulējot prioritāro ārvalstu tirgu pieprasījumu, īstenojot mērķtiecīgas tūrisma veicināšanas aktivitātes mērķa tirgos, pakāpeniski atgriežot zaudēto ārvalstu tūrisma tirgus daļu – 15% gadā. <i>(virs vidējā pieauguma gadā visā industrijā no LIAA prioritārajām valstīm) (pret 2020. gadu).</i>					
2. Stimulējot vietējo pieprasījumu, daļēji kompensējot ārvalstu tūristu plūsmas samazināšanos un palielinot vietējā tūrisma proporciju kopējā tūrisma struktūrā + 10%. <i>(līdz šim proporcija ārvalstu kopējā tūrisma struktūrā bija 70% : 30%)</i>					
Darbības rezultāti					
Sasniedzamais rezultāts	Rādītājs	Rezultatīvo rādītāju skaitliskās vērtības			
		2019. (fakts)	2020. (fakts)	2021.	2022.
1.Veicināta informācijas pieejamība vietējā un ārvalstu tirgū par	1.1. Portāla www.latvia.travel apmeklējumi (skaits)	2,35 milj.	1,58 milj.	2,5 milj.	2,7 milj.

Latvijas tūrisma piedāvājumu <i>(EM stratēģijas RR Nr. 2.1.2.)</i>	1.2. Vidējais portāla apmeklēšanas laiks (min.)	2,03	2,0	3,0	3,0
	1.3. Informatīvie materiāli (veidi)	3	5	5	5
2. Tūrisma klasteru (t.sk. reģionālo un tematisko) veidošanas veicināšana <i>(EM stratēģijas RR Nr. 5.1.1.)</i>	2.1. Īstenoti apmācību pasākumi par uzņēmējdarbības attīstīšanu tūrisma pakalpojumu sniedzējiem (skaits)	14	9	12	10
	2.2. Īstenoti reģionālā tūrisma attīstības veicināšanas pasākumi (skaits)	3	19	3	3
	2.3. Tūrisma klasteru veidošanas veicināšanas pasākumi (skaits)	0	0	3	5
3. Veicināta pakalpojumu kvalitātes attīstība <i>(EM stratēģijas RR Nr. 5.1.1.)</i>	3.1. Kvalitātes attīstību veicinošie pasākumi (skaits)	4	10	4	4
4. Palielināta komersantu konkurētspēja ārējos tirgos, tai skaitā atbalstot ieiešanu jaunos tirgos un partneru atrašanu, sniegts atbalsts darījumu tūrismam (MICE) un pasākumiem, un digitalizācijai <i>(EM stratēģijas RR Nr. 2.1.2. un 5.3.)</i>	4.1. Sniegto atbalstu skaits	17	5	50	55

5. Stiprināta Latvijas starptautiskā konkurētspēja, tai skaitā ārējā mārketinga pasākumu īstenošanai un Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamības stiprināšanai <i>(EM stratēģijas RR Nr. 2.1.2.)</i>	5.1. Nacionālo tūrisma standu skaits	3	1	2	4
	5.2. Mārketinga kampaņu skaits	5	7	6	4
	5.3. Ārvalstu mediju un tūroperatoru vizīšu skaits	57	16	30	50
	5.4. Tūrisma publicitātes pasākumu skaits	56	34	30	40
	5.5. Tūrisma mārketinga pasākumi ārvalstu tūristu piesaistei Latvijas reģionos	29	14	10	10
	5.6. Darījumu tūrisma veicināšanas pasākumu skaits	35	12	20	20
	5.7. Veselības tūrisma veicināšanas pasākumu skaits	3	1	5	5
	5.8. Tirgus pētījumu skaits	2	2	2	2

Uzdevumi rezultātu sasniegšanai un darbības virziena īstenošanai	Pamatojums
1. Tūrisma informācijas pieejamības veicināšana, t.sk. atbalsta nodrošināšana uzņēmumiem informācijas nodrošināšanai digitālajā vidē. 2. Komersantu izglītošana par uzņēmējdarbības attīstīšanu, pakalpojumu pārorientēšanu Covid-19 krīzes seku mazināšanai, un tūrisma sadarbības veidošanas priekšrocībām. 3. Baltijas jūras reģiona valstu turpmāka sadarbības, gan kopīgu tūrisma produktu, gan arī mārketinga un infrastruktūras attīstīšanā. 4. Latvijas, Baltijas un Baltijas jūras reģiona valstu pozicionēšana mērķa tūrisma tirgos, izmantojot starptautisko organizāciju resursus. 5. Kvalitātes nozīmes stiprināšana tūrisma nozares komersantu vidū, īstenojot izglītojošus pasākumus. 6. Pētījumu veikšana tūrisma pakalpojumu konkurētspējas nodrošināšanai. 7. Īstenota atbalsta programma darījumu un pasākumu tūrisma pasākumu piesaistei un norisei Latvijā.	• Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam. • Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.-2020. gadam. • Latvijas tūrisma mārketinga stratēģija 2018.-2023. gadam. • Veselības aprūpes pakalpojumu eksporta attīstības plāns 2019.-2023. Gadam. • MK 01.12.2015. noteikumi Nr. 678 "Darbības

8. Latvijas kā tūrisma galamērķa starptautisko konkurētspēju un atpazīstamības veicināšanas pasākumu (mārketinga aktivitāšu) īstenošana mērķa tirgos: 8.1. augstas pievienotās vērtības tūrisma produktu un nišu tūrisma produktu pārdošanas veicināšanas pasākumi; 8.2. tūrisma nozarē iesaistīto pušu savstarpējās sadarbības un saskaņotu mārketinga projektu īstenošana Latvijas atpazīstamības veicināšanai un tūristu piesaistei – starptautiskā, starpinstitucionālā, publiskā un privātā sektora līmenī. 9. Tūrisma produktu inovācijas un konkurētspējas palielināšana. 10. Īstenot aktivitātes Covid-19 seku mazināšanai LIAA kompetences jomās.	programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju" 3.2.1.2. pasākuma "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana" ERAF projekts "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana tūrismā". Identifikācijas Nr. 3.2.1.2/16/I/002). • EM darbības stratēģija 2020. -2022. gadam.
Iesaistītās iestādes	
EM, Kultūras ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, t.sk. plānošanas reģioni, pašvaldības, Satiksmes ministrija, Zemkopības ministrija, Eiropas Ceļojumu komisija (sadarbības aktivitātes Eiropas kā vienota galamērķa pozicionēšanai tālajos tirgos), Lietuvas Republikas Ekonomikas un inovāciju ministrija, Tūrisma politikas nodaļa, Lietuvas valsts tūrisma veicināšanas aģentūra, (Baltijas sadarbības aktivitātes), Igaunijas Tūrisma padome (Baltijas sadarbības aktivitātes), Latvijas tūrisma nozares asociācijas un komersanti (sadarbība īstenojot tūrisma veicināšanas un mārketinga aktivitātes), pašvaldības.	

Direktors

(paraksts)*

Kaspars Rožkalns

*Dokuments ir parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu